

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİNDE VERİLEN
TÜRK MÜZİĞİ ÇALGI EĞİTİMİ İLE PİYANO DERSİ BAŞARI
DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

CÜNEYT ÖBEK

MALATYA-2014

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİNDE VERİLEN
TÜRK MÜZİĞİ ÇALGI EĞİTİMİ İLE PİYANO DERSİ BAŞARI
DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cüneyt ÖBEK

Danışman: Prof. Cemal YURGA

MALATYA-2014

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

Cüneyt ÖBEK tarafından hazırlanan “Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Verilen Türk Müziği Çalgı Eğitimi İle Piyano Dersi Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma/....../2014 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan:

Üye (Tez Danışmanı):

Üye:

ONAY

...../...../2014

Prof. Celal ÇAKAN
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Prof. Cemal YURGA' nın danışmanlığında yüksek lisans olarak hazırlamış olduğum **Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Verilen Türk Müziği Çalgı Eğitimi İle Piyano Dersi Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Cüneyt ÖBEK

ÖNSÖZ

“Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde verilen Türk Müziği Çalgı Eğitimi İle Piyano Dersi Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu araştırmamın her aşamasında pozitif enerjisiyle ve bilgileriyle beni sürekli yüreklendiren danışman Hocam Sayın Prof. Cemal YURGA’ ya, çalışmanın şekillenmesinde değerli görüş ve bilgilerinden yararlandığım Sayın Prof. Dr. Turan SAĞER’e, Sayın Prof. Dr. Hasan ARAPGİRLİOĞLU’na, İstatistik Uzmanı Mehmet SARI’ya, Dr. Onur ZAHAL’a ve anket uygulamasında desteklerini esirgemeyen okul müdürlüklerine ve öğrencilerine sonsuz teşekkür ederim.

2014

Cüneyt ÖBEK

ÖZET

GÜZEL SANATLAR LİSELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİNDE VERİLEN TÜRK MÜZİĞİ ÇALGI EĞİTİMİ İLE PİYANO DERSİ BAŞARI DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖBEK, Cüneyt
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Cemal YURGA
Aralık 2014, XII+76 Sayfa

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitimi ile piyano dersi başarı durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu nedenle betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize ve Elazığ illeri Güzel Sanatlar Liseleri'nde Türk müziği çalgı eğitimi (Bağlama, Kanun ve Ud) alan 50 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya, veri toplamak amacı ile hem anket uygulaması yapılmış, hem de okul müdürlüklerinden öğrencilerin son sınıftaki çalgı ve piyano dersi notları alınmıştır. Araştırmada yer alan maddeler, danışman ve uzman kişilerin önerileri doğrultusunda, araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve 15 yargıdan oluşan ölçeğe, ankette uygulanmak üzere son şekli verilmiştir.

Anket iki bölüm şeklinde düzenlenmiştir. Birinci bölüm, 6 adet soru içeren kişisel bilgi formundan, ikinci bölüm ise, 9 yargıdan oluşmaktadır. Birinci bölümde yer alan sorular, öğrencilerin kişisel bilgilerini içermekte olup seçenekli ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. İkinci bölümde bulunan anket sorularının cevap seçenekleri ise "Likert" ölçeğine göre "Çok Katılıyorum", "Katılıyorum", "Az Katılıyorum", ve "Hiç Katılmıyorum" yargılarından oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package Program for Social Science) 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, aile aylık geliri ve kullandıkları çalgı ana dalı frekans ve yüzde tabloları halinde gösterilmiş, Dördüncü sınıf Türk Müziği puanları, dördüncü sınıf Piyano puanları ve dört yıllık Genel Başarı puanları ortalama ve standart sapma betimsel istatistikleri ile gösterilmiştir. Daha sonra bunlar tabloleştirilip, tablolar yardımı ile gerekli açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, araştırma kapsamına giren Anadolu güzel sanatlar müzik bölümlerinde Türk müziği çalgı eğitiminin içerik yönünden yeterli fakat süre bakımından yetersiz olduğu, Türk müziği çalgı eğitimi ile piyano dersi arasında olumlu bir ilişki olduğu, çalgı eğitimi dersinin piyano kullanımına ve akademik ortalamalarına olumlu yönde katkısı olduğu, piyano dersi başarısında cinsiyetin ve ailenin gelir durumunun etkisi olmadığı fakat çalgı türünün etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak, çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Türk Müziği, Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersi, Piyano Eğitimi, Piyano, Eğitim

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE TURKISH MUSIC INSTRUMENT TRAINING AND THE PIANO COURSE SUCCESS SITUATIONS GIVEN IN THE MUSIC DEPARTMENTS OF THE HIGH SCHOOLS OF FINE ARTS

ÖBEK, Cüneyt

Master Thesis, İnönü University, Institute of Educational Sciences

Department of Music Teaching

Thesis Consultant: Prof. Cemal YURGA

September 2014, XII+76 pages

The purpose of this study is to the correlation between the Turkish music instrument education given in the Music Departments of the High School of Fine Arts and the piano course success status. Because of this reason, a descriptive scanning model is used. The sample of the study is composed of fifty (50) students taking Turkish music instrument (baglama, zither, lute) education in the High Schools of Fine Arts which are situated in Istanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize and Elazığ provinces. Not only a survey application is performed but also instrument and piano course notes in the last class of the students in the last class are taken from the school directorates in order to gather required information properly. The articles taking part in the study are developed by the researcher in accordance with the suggestions of the advisers and specialized persons and the scale which is composed of fifteen (15) judgments are shaped finally to be used in the survey accordingly.

The survey is arranged in two (2) chapters. The first chapter is composed of the personal information form containing six (6) questions and the second chapter is composed of nine (9) judgments. The questions which take part in the first chapter are composed of the open-end questions with options and including the personal information of the students. And the answer options of the survey questions in the second chapter are composed of the judgments such as “Very Agree”, “Agree”, “Less Agree” and “Disagree” according to the “Likert” scale. The data which are obtained in the study are analyzed by means of using the SPSS (Statistical Package Program for

Social Science) 15.0 program. The genders, monthly household incomes and the used instrument main branches of the participants are shown in frequency and percentage tables. The fourth class Turkish Music grades, fourth class Piano grades and the four-year General Success grades and standard deviation are indicated by means of descriptive statistics. After that, these items are shown in table and the necessary explanations and comments are made.

As a result of the study carried out, it is determined and concluded that the Turkish music instrument education provided in the music departments of the Anatolian fine arts schools which are included in the coverage of the study is sufficient with regard to content but insufficient with regard to period of time, there is a positive correlation between the Turkish music instrument education and piano course, the instrument education has a positive contribution and influence on the piano usage and academic averages and the gender and household income issue does not have any influence on the piano course but the type of instrument is influential on that regard.

Based on the results obtained from the study carried out, various suggestions are brought.

Keywords: Turkish Music, Turkish Music Instrument Education Course, Piano Education, Piano, Education

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Alt Problemler	1
1.3. Amaç	2
1.4. Önem	2
1.5. Varsayımlar	2
1.6. Sınırlılıklar	3
1.7. Tanımlar	3
BÖLÜM 2	4
2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	4
2.1. Kuramsal bilgiler.....	4
2.1.1. Eğitim	4
2.1.2. Sanat Eğitimi	6
2.1.3. Müzik.....	7
2.1.4. Müzik Eğitimi.....	8
2.1.5. Müzik eğitiminde çalgı eğitiminin önemi	12
2.1.6. Piyanonun Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi	14
2.1.7. Türk Müziğine Genel Bir Bakış	17
2.1.8. Türk Müzik eğitimi.....	18
2.1.9. Türk Müzik Eğitimine Tarihsel Bir Bakış.....	19
2.1.10. Türk Müziği Makamsal Yapısı.....	21
2.1.11. Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi	25
2.1.12. Güzel Sanatlar liseleri Türk müziği Çalgı Eğitimi	26

BÖLÜM 3	31
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi	31
3.4. Verilerin Toplanması	32
3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	32
BÖLÜM 4	34
4. BULGULAR VE YORUMLAR	34
4.1. Katılımcılara İlişkin Bulgular	34
BÖLÜM 5	61
SONUÇ VE ÖNERİLER	61
5.1. Sonuçlar.....	61
5.2. Öneriler	63
KAYNAKÇA	65
EKLER	71
EK – 1 : Anket Formları.....	71
EK – 2 Anket İle İlgili Uzman Görüşleri	74

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Dağılımı	34
Tablo 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Gelir Durumuna İlişkin Dağılımı	34
Tablo 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Alan Çalgılarına İlişkin Dağılımı	35
Tablo 4. Öğrencilerin Başarı Durumları	35
Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Derslerinde Verilen Eğitimi Yeterli Buluyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri.....	36
Tablo 6. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersinde Çaldığım Metotların Piyano Dersime Katkı Sağladığını Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	36
Tablo 7. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersinde Çaldığım Çeşitli Türk Müziği Eserlerinin Piyano Dersime Katkı Sağladığını Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	36
Tablo 8. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersine Ayrılan Süreyi Yeterli Buluyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	37
Tablo 9. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Piyano Derslerinde Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersi Bilgilerinden Yararlanıyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri.....	37
Tablo 10. Ankete Katılan Öğrencilerin “Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersime Katkısı Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	38
Tablo 11. Ankete Katılan Öğrencilerin “Türk Müziği Çalgıyı Akort Ederken Piyanodan Faydalanıyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri.....	38
Tablo 12. Ankete Katılan Öğrencilerin “Piyanonun Türk Müziği Çalgıda Kullandığım Komatsız Sesleri Doğru ve Sağlam Çıkarmama Yardımcı Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	38
Tablo 13. Ankete Katılan Öğrencilerin “Okuldaki Türk Müziği Çalgılarının Çalgı Eğitimi Dersi İçin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri	39
Tablo 14. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşler	39
Tablo 15. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşler	40
Tablo 16. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşler	41
Tablo 17. Öğrencilerin Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları İlişkisi.....	41

Tablo 18. Başarı Durumlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	42
Tablo 19. Başarı Durumlarının Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması	43
Tablo 20. Başarı Durumlarının Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması	44
Tablo 21. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 22. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması	46
Tablo 23. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması	47
Tablo 24. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	48
Tablo 25. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması	49
Tablo 26. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması	50
Tablo 27. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	51
Tablo 28. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması	52
Tablo 29. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması	53
Tablo 30. Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları ile Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin İlişkisi	54
Tablo 31. Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları ile Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin İlişkisi	56
Tablo 32. Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları ile Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin İlişkisi	58

KISALTMALAR LİSTESİ

GSL	: Güzel Sanatlar Lisesi / Liseleri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÇTPM	: Çağdaş Türk Piyano Müziği
n	: Katılımcı Sayısı
%	: Yüzde
f	: Frekans
T	: T testi
P	: Anlamlılık Düzeyi
X	: Puan Ortalaması
SS	: Standart Sapma
r	: Korelasyon Katsayısı
DSTMP	: Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı
DSPP	: Dördüncü Sınıf Piyano Puanı
DYGPP	: Dört Yıllık Genel Başarı Ortalaması

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, alt problemler, araştırmanın amacı, önemi, araştırma ile ilgili varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar ele alınmıştır.

1.1. Problem Durumu

Bu çalışmada, güzel sanatlar liselerinde verilen Türk müziği çalgı eğitiminin öğrencilerin piyano dersi başarısına katkılarının saptanması hedeflenmiştir. Araştırmanın problem cümlesi “Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitimi ile piyano dersi başarı durumları arasındaki ilişki nasıldır” şeklinde belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

Ana probleme ilişkin alt problemler şu şekilde ifade edilmiştir.

1. Öğrencilerin başarı durumları nasıldır?
2. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine ilişkin görüşlerin düzeyi nedir?
3. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano kullanımına katkısına ilişkin görüşlerin düzeyi nedir?
4. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısına ilişkin görüşlerin düzeyi nedir?
5. Öğrencilerin Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı durumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?
6. Başarı durumları cinsiyete, ailenin aylık gelirin ve çalgı türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
7. Türk müziği çalgı eğitiminin yeterliliğine ilişkin görüşler cinsiyete, ailenin aylık gelirin ve çalgı türüne göre farklılık göstermekte midir?
8. Türk müziği çalgı eğitiminin Piyano kullanımına katkısına ilişkin görüşler cinsiyete, ailenin aylık gelirin ve çalgı türüne göre farklılık göstermekte midir?
9. Piyano kullanımının Türk müziği çalgı eğitimine katkısına ilişkin görüşler cinsiyete, ailenin aylık gelirin ve çalgı türüne göre farklılık göstermekte midir?

1.3.Amaç

Bu araştırmanın genel amacı: Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitimi ile piyano dersi başarı durumları arasındaki ilişkiyi görmektir.

1.4. Önem

Bu araştırma,

- Güzel sanatlar liseleri müzik bölümünde verilen Türk müziği çalgı eğitimi dersini içerik, süre ve çalgı yeterliliği bakımından incelemek,
- Türk müziği çalgı eğitiminin piyano kullanımına, piyanonun Türk müziği çalgı eğitimine etkisini belirlemek,
- Öğrencilerin cinsiyetinin, ailenin gelir durumunun ve çalgı türünün Türk müziği çalgı eğitimi dersi, piyano ve genel başarı puanına etkisini görmek,
- Bu konu ile ilgili yapılacak olan yeni araştırmalara kaynak olması bakımından önem taşımaktadır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırma,

- Veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma için yapılan literatür taramasının, araştırmanın çerçevesi için uygun ve yeterli nitelikte olduğu
- Araştırma kapsamına giren öğrencilerin anketteki yargılara samimiyetle cevap verdiği temel varsayımlarına dayanarak gerçekleştirilmiştir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma,

İstanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize ve Elazığ illeri Güzel Sanatlar Liseleri'nde Türk müziği çalgı eğitimi (Bağlama, Kanun ve Ud) alan son sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Doğaçlama: Herhangi bir hazırlık yapmaksızın içten geldiği gibi beste oluşturulması ve bir anda doğan buluşların dile getirilmesidir.

Geçerlik: “Ölçmede geçerlik, ölçmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir; ölçülmek istenenin, başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir” (Karasar, 2008: 148).

Güvenirlilik: “Aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır; ölçülmek istenen belli bir şeyin, sürekli olarak aynı sembolü almasıdır; aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır; ölçmenin tesadüfi yargılardan arınık olmasıdır” (Karasar, 2008: 148).

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın temelini oluşturacak kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal bilgiler

2.1.1. Eğitim

İnsan bir takım kalıtsal özelliklerle donanmış olarak belli bir toplum içinde doğmakta ve o toplumun sosyal, kültürel, ekonomik olgularından etkilenecek yaşamını sürdürmektedir.

İnsanoğlu, doğumundan ölümüne kadar eğitim süreci içinde yaşamaktadır. Emme, soluma, tutunma gibi doğuştan getirdiği birkaç davranış dışında, hemen her davranışını öğrenmek zorundadır. İnsanın, gösterdiği davranışların pek çoğunu, başkalarına bakarak ya da onların rehberliği ile öğrenmesi, başkalarınca eğitilmesi demektir. (Başaran 1996: 167).

İnsan, davranışla doğar, davranışla yaşar ve ölür. Başka bir ifade ile davranışla oluşur, davranışla gelişir, davranışla yetkinleşir, davranışla eğitir ve eğitilir. Gösterdiği bu bedensel, bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarıyla bir bütünü oluşturur. (Uçan 1994a: 27).

Bütün toplumlar bir değişim süreci içerisinde bulunmaktadır. Toplumda meydana gelen bu değişimler bireyin gereksinimlerinde bir takım değişikliklere yol açmaktadır. Toplumsal ve kültürel yapının değişmesi eğitim alanındaki değişimleri de beraberinde getirmektedir. Eğitim alanında gerçekleşen bu değişim, istenilen nitelikte olmalı ve bireyin çok yönlü gelişimine katkı sağlamalıdır.

Uygarlık düzeyi ne olursa olsun, eğitim her toplumda süregelmektedir. İlkel kabilelerde bile insanoğlu, toplumdaki; çocuk, genç ve diğer yetişkinlere, özgün olmayan bir eğitim vermiştir. Öğrenmenin olduğu her durumda, insan davranışını değiştiren bir eğitim sürecinden söz edilebilir. (Varış 1994: 8).

İnsan yaşamının en temel kavramlarından biri olan eğitim, yüzyıllar boyu gelişimini sürdürebilen eski bir bilimdir. Eğitim kavramı, zaman içinde çeşitli yaklaşımlar ve bakış açıları ile ele alınmıştır.

“Geniş anlamda eğitim, bireylerin toplumun standartlarını, inançlarını ve yasama yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir. Kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği sürecin tümüdür” (Fidan ve Erden, 1993: 18-19).

Eğitim çok farklı şekillerde tanımlanmıştır. Bu tanımların pek çoğu, eğitime bir amaç yüklemiştir. İdealistler eğitimi Tanrı'ya ulaştırma süreci için yapılan etkinlikler, Realistler insanı toplumun basat değerlerine göre yetiştirme süreci, Marksistler çelişkiyi en aza indirip üretimde bulunma süreci, Pragmatistler, yaşantılar yoluyla kişide istendik davranış değişikliği oluşturma süreci, Varoluşçular ise insanı sınır durumuna getirme olarak ele almışlardır. Bilimde özellikle genetik mühendisliğindeki gelişmeler, öğrenmenin beyinde fiziksel uyarımlar sonucu oluşan biyo-kimyasal değişiklikler olduğunu gösterir niteliktedir. Bilgi, beceri ve duygularla ilgili mesajlar beyne elektrik akımı olarak geliyor ve beyindeki sinir sisteminde biyo-kimyasal değişiklikler oluşturuluyor ve kodlanıyor. Bu özellikler, yapılan bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur. Buradan hareketle eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci şeklinde tanımlanabilir (Sönmez, 2001: 2).

“Eğitim, bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen bir kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenir” (Demirel, 2008: 18-19).

Eğitim; yapılan farklı tanımlara, bu tanımların eğitim adına ortaya koyduğu hedeflere, eğitimin yapıldığı yere, uygulandığı yaş grubuna, süresine, planlı plansız oluşu gibi değişkenlere göre kendi içinde çeşitlere ayrılmıştır:

1. Örgün Eğitim: Okulda yapılan planlı ve programlı eğitim türüdür.
2. Yaygın Eğitim: Planlı ve programlı; ancak her yaş grubuna ve örgün eğitimin olanaklarından yararlanmamış olanlara hitap eden eğitim türüdür.
3. Doğal Eğitim: Örgün eğitimin tersi olan, plansız, programsız ve biçim dışı olan, yaşam içinde rastlantısal, doğal yollarla gerçekleşen eğitim türüdür. Aile ve çevreden edinilen eğitim bu gruba dahildir.

4. Öğretim: Tek taraflı bilgi aktarımı sonucu oluşan eğitim türüdür.

5. Hizmet içi Eğitim: Kurumlarda görevli olan kişilere kısa süreli olarak, ilgili bir alana yönelik verilen eğitimidir. Hizmetteki verimlilik ve bilginin artmasını amaçlar.

6. İş Başında Eğitim: Kurumlarda çalışanlara, günlük çalışma saati içinde ve görev yerinde verilen eğitim türüdür. Bireysel ya da grup halinde verilebilir (Tezcan, 1997: 4).

2.1.2. Sanat Eğitimi

Eğitim, ancak bilim, sanat ve teknik alanlarının her üçüne de ulaşan bir kapsamda düzenlenerek, bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede, en etkili niteliği kazanabilir. Sanat eğitimi, bu amaca yönelik eğitim sürecinin üç temel ayağından biridir. (Uçan 1994a: 28).

Çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitimi önemli bir rol oynamaktadır. Sanat insana ait değerleri içerisinde barındırır. “Yalın ve özlü bir anlamı ile sanat, duygu, düşünce, izlenim ve tasarımları, belli yaşantı, durum, olgu ve olayları belirli amaç, yöntem ve gereçlerle, belirli özgünlük ve güzellik anlayışlarına göre isleyip anlatan estetik bir bütündür” (Uçan, 2005: 123-124).

“Sanat eğitiminde amaç; kendine güvenli, bağımsız ve özgür düşünebilen, kendisini gerçekleştirmeyi başarabilen, yeti ve yeteneklerini sonuna dek kullanabilen; kendisiyle birlikte çevresini de biçimlendirebilen; dış dünyaya, birlikte yaşadıklarına, tüm insanlara açık; hem kendisine hem de çevresine saygılı; topluma ve çevresine karşı sorumluluklar duyan, üretken, coşkulu ama dengeli, akıllı ve duyarlı insanlar kazandırmaktır” (San, 1984: 6).

Sanat dalları içinde yer alan müzik, sanatın en etkili başlıca dallarındandır. Bu bağlamda müzik; “duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, o arada başka gereçlerin de katkısıyla, belli durum, olgu ve olayları belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerle anlatan estetik bir bütün” olarak belirtilmektedir. (Uçan 1994a: 30).

2.1.3. Müzik

“Yalın ve özlü anlamıyla belirtirsek müzik; belli bir amaç ve yöntemle belli bir güzellik anlayışına göre islenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür” (Uçan, 2005: 10).

“Bu tanıma göre, müziğin yapı taşları seslerdir. Sesler, belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre seçilip birleştirilir. Sesler anlatılanlar ya da anlatılmaya çalışılanlar, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimlerdir. Bunların anlatımı için seçilip birleştirilen sesler, öz-biçim yönünden estetik temeli ya da estetik boyutu olan bir yapı oluşturur. Müzik işte bu özelliklerden oluşan bir bütündür” (Uçan, 2005: 10).

“Bunların yanında, müziğin duygu ve düşünceleri kesinlikle dile getiremediği görüşünde olanlar da vardır. Bu görüşü paylaşanların dayandıkları temel gerekçe şudur:

Bir müzik herkese ya da bir kişiye her zaman kesinlikle aynı şeyi anlatmamaktadır. Ancak, bu görüşte olanlar, müzik denilen bütünün, belli bir duygu ya da düşünceyi anlatmak için olmasa bile, belli bir amaç ve yöntemle yapılan çalışmayla ortaya çıktığını yadsımamaktadır” (Uçan,2005: 10).

Müziğin bir ihtiyaç olduğu ve insan yaşamında önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bebeğin, daha anne karnındayken annenin kalp atışlarından etkilendiği bilinmektedir. Bu etkilenme, insanın daha dogmadan müziğe karşı bir duyarlılık içinde olduğunu göstermektedir.

“Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde sayışma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve başka çeşitli müziklerle yoğrulur, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir” (Uçan,2005: 12).

Uçan (1997)’ ye göre müziğin insan yaşamında bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş ana işlevi vardır:

- Müziğin bireysel işlevleri: bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapılar üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.
- Müziğin toplumsal işlevleri; bireyler, birey ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma,

işbirliği, birleşme ve bütünleşme, sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.

- Müziğin kültürel işlevleri; kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.
- Müziğin ekonomik işlevleri; sanatsal öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim, ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.
- Müziğin eğitimsel işlevleri; bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleri düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar.

2.1.4. Müzik Eğitimi

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir” (Uçan, 2005: 14).

Yurdumuzda köklü bir geçmişe sahip olmasıyla da dikkat çeken müzik eğitimi, zaman içinde gelişmeler göstermiş ve buna bağlı olarak da bir değişim süreci içerisine girmiştir.

Yurdumuzda müzik eğitimi 1970 yılında İstanbul Musiki Muallim Mektebi’nde başlamış, 1944 yılına ise idadilerde (lise) “gına” adıyla müzik dersleri verilmeye başlanmıştır. Cumhuriyet öncesi oldukça dar bir çerçevede yürütülen müzik eğitimi, cumhuriyetin ilanından sonra yüce önder Atatürk’ün çabalarıyla ivme kazanmıştır. Cumhuriyetin ilanından hemen sonra, 1924 yılında O. Zeki Üngör’ün büyük çabaları sonucu Ankara’da açılan Musiki Muallim Mektebi, müzik eğitiminde yaşanacak ilerlemenin ilk adımı olmuştur. ”Türk Beşleri” olarak bilinen; N. K. Akses, H. F. Alnar, A. A.Saygun, U. C. Erkin, C. R. Rey, Türk müziğinin çağdaşlaşmasında öncülük etmiş,

batı müziği kurallarıyla besteledikleri şarkılar ve çok seslendirdikleri türkülerle “Türk Okul Müziği” dağarcığını da oluşturmaya başlamışlardır. 1950’lere kadar okul şarkılarına Musa Süreyya, A. Muhtar Ataman, Zeki Üngör, Veli Kanık, Hulusi Öktem, Halil Bedi Yönetken, Ferit Hilmi Atrek, Bedri Akalın gibi besteciler 1950’lere kadar okul şarkılarına yön vermişlerdir. Halk müziğinin okul müziğine temel olarak alınması anlayışı 1950’lerden sonra benimsenmeye başlanmış, 1960’lara gelindiğinde bu konuda yapılan çalışmaların sonucu olarak yeni müzik eğitimi anlayışı benimsenmiştir. Muammer Sun gibi müzik eğitimcileri tarafından bu konu bilimsel bir yöntemle ele alınmış ve ulusal müzik sorunlarımız incelenmiştir. Muammer Sun, Yalçın Tura, Cenan Akın, Saip Egüz, Erdoğan Okyay, Salih Aydoğan, Hikmet Eki ve Mahir Dinçer gibi besteci ve eğitimciler son 15-20 yılda yarattıkları şarkılar, çocuk müzikleri ve müzik kitaplarıyla müzik eğitimine çok sayıda eser kazandırarak katkıda bulunmuşlardır (Sağır, 2002: 1-3).

Uçan (2005) müzik eğitiminin davranışsal ve içeriksel açıdan incelenebileceğini Uçan (2005) şöyle belirtmiştir:

“Davranışsal” açıdan ele alındığında, müzik eğitimi, temelde;

- Müziksel işitme- okuma yazma eğitimi,
- Şarkı söyleme eğitimi,
- Çalgı çalma eğitimi,
- Müzik dinleme eğitimi,
- Müziksel yaratma eğitimi,
- Müziksel bilgilenme eğitimi,
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi,
- Müziksel kişilik kazanma eğitimi,
- Müziksel duyarlılığı arttırma eğitimi,
- Müziksel işitme ve etkileşimde bulunma eğitimi,
- Müziksel yararlanma eğitimi,

İçeriksel olarak ele alındığında ise;

- Müziksel işitme (kulak) eğitimi,
- Ses eğitimi,
- Çalgı eğitimi,

- Müziksel devinim ve ritim (tartım) eğitimini,
- Müzik bilgisi eğitimini,
- Yaratıcılık eğitimini,
- Beğeni eğitimini,
- Müziksel kişilik eğitimini,
- Müziksel duyarlılık eğitimini,
- Müziksel iletişim ve yararlanım eğitimini kapsamaktadır.

Müzik eğitimi, yönelik olduğu ana amaca ve hitap ettiği kitleye göre kendi içinde üçe ayrılır. Bunlar; genel, özengen ve mesleki müzik eğitimidir.

“Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayırım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir “insanca yaşam” için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005: 31).

“Günümüz müzik eğitiminde, daha çok müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirilmeye yönelik bir yol izlenmektedir. Bu uygulamalarda, bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır. Bu durum genel müzik eğitiminde olabildiğince çok yönlü ve çok boyutlu olmayı gerektirir” (Uçan, 2005: 31).

“Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalın amatörce ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım zevk ve doyum sağlamak, bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005: 31).

“Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli bir düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, isin, ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 2005: 32).

Mesleki müzik eğitiminin kısaca tarihçesi; Türkiye’de modern eğitimin doruğu ve gelişimi çevresinde amaçlı ve programlı müzik eğitiminin, Osmanlı imparatorluğu döneminde Islahat Hareketleri evresinden öncesine kadar uzanan bir geçmişi vardır.

İmparatorluk dönemi eğitim düzeninde, önemli bir eğitim kurumu olan Enderun Okulları'nda "genel" ve "mesleki" müzik eğitimi uygulandığı; geniş bir zaman kesiti içinde birbirini izleyen Tabılbane, Mehterhane ve Muzika-i Humayun'da mesleki müzik eğitimi yapıldığı, 1869 yılında yürürlüğe giren Eğitim Genel Tüzüğü (Maarif-i Umumiye Nizamıyesi) kapsamında yapılan düzenlemelerle önce kız anaokulu ve kız öğretmen okulu programında, sonra bazı ilkokulların ders dışı etkinliklerinde, 1910'lu yıllarda da erkek ortaokulu ve erkek öğretmen okulu ile ilkokul programlarında müzik dersine yer verildiği; 1917 yılında kurulan Darülelhan'da kendine özgü bir müzik eğitimi programı uyguladığı bilinmektedir. Cumhuriyetin ilanından sonra, 1 Eylül 1924'te kurulan ve 1 Kasım 1924'te eğitim-öğretime başlayan Musiki Muallim Mektebi, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün mesleki müzik eğitimi kurumlarının temelini oluşturmuştur (Tarman, 2006: 10).

Ülkemizde müzik eğitimi, bu üç yolla verilmektedir. Müzik eğitiminin gelişmesi için bu üç türün birlikte ele alınması gerekmektedir. Bu türler birbirine bağlı bir şekilde ilerleyip, birbirini desteklemektedir. Müzik eğitiminin, genel müzik eğitiminden mesleki müzik eğitime doğru gittikçe daha yoğun bir hal aldığını görebiliriz.

Ülkemizde şu an mesleki müzik eğitimi konservatuvarlarda, güzel sanatlar liselerinin (GSL) müzik bölümlerinde, üniversitelerin eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde ve güzel sanatlar fakültelerinin müzik bilimleri bölümlerinde verilmektedir. Bu kurumların yapısı ve özellikleri birbirlerine göre farklılıklar gösterebilmektedir.

Konservatuvarların Müzik Bölümüne; ilköğretim besinci sınıf sonrası öğrenci alınmakta, yaylı çalgılar, üflemeli ve vurmali çalgılar, piyano, arp, bestecilik ve orkestra/bando şefliği dallarında profesyonel icracılar yetiştirilmektedir. Sahne Sanatları

Bölümü; tiyatro, opera ve bale olmak üzere üç ana sanat dalına ayrılmaktadır. Bunlardan bale, ilköğretim besinci sınıf sonrasında, tiyatro ve opera ise lise düzeyinde öğrenci almaktadır. Bu bölümde profesyonel tiyatrocular, dansçılar ve ses sanatçıları yetiştirilmektedir. Müzikoloji Bölümüne ise; lise sonrası öğrenci alınmakta ve etnomüzikoloji/folklor dallarında müzik bilimcisi, müzik araştırmacısı, müzik eleştirmenleri ve yazarları yetiştirilmektedir. (Tarman, 2006: 11).

"Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bilimleri Bölümleri de yüksek öğretim düzeyinde mesleki eğitim veren kurumlarımızdandır. Bu okullara lise mezunlarından, bölümlerin yapmış olduğu giriş-yetenek sınavını kazanan öğrenciler kabul edilmektedir. Bestecilik, müzikoloji, müzik kuramları, müzik teknolojisi gibi dalları bulunan bu

bölümlerin amacı, besteci, müzikolog, müzik eleştirmeni, müzik yazarı, müzik teknolojü ve müzik kuramcısı yetiştirmektir” (Tarman, 2006: 11).

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri yüksek eğitim düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlardandır. Bu fakültelere, lise mezunlarından bölümlerin yapmış olduğu giriş-yetenek sınavını kazanan öğrenciler kabul edilmektedir. Dört yıllık bir eğitim sonrasında, alanında yeterli donanıma sahip müzik öğretmeni yetiştirilmektedir.

“Milli Eğitim Temel Yasasının 33. Maddesine göre kurulan güzel sanatlar liseleri ise ilköğretim sonrasında öğrenci alan, dört yıllık ortaöğretim düzeyinde mesleki eğitim veren kurumlarımızdandır. İlki 1989-1990 öğretim yılında İstanbul’da açılmış olan GSL’nin amacı; güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekli olan öğrencilerin eğitimlerini sağlamak, öğrencileri araştırmacı ve geliştirici çalışmalara yöneltmek, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilecek kişiler olarak yetiştirmektir. 1990-1991 öğretim yılından itibaren bu okulu sırası ile; Ankara, İzmir, Bursa ve Eskişehir gibi büyük şehirlerimizde açılan okullar izlemiştir. GSL, sayıları her geçen sene hızla artan bir biçimde yükselmiş, 2013-2014 öğretim yılı itibari ile sayıları 54’e yükselmiştir. Bir kısmı yatılı olan bu okullarda müzik ve resim bölümü olmak üzere iki bölüm yer almaktadır. Her yıl yapılan yetenek sınavıyla öğrenci alınmaktadır. Bu okulların müzik bölümlerinde, piyano çalgısı zorunludur ve bunun dışında ikinci bir çalgı eğitimi de verilmektedir” (www.kultur.gov.tr).

2.1.5. Müzik eğitiminde çalgı eğitiminin önemi

“Müzik eğitimi “sanat eğitiminin”, çalgı eğitimi ise “müzik eğitiminin” temel boyutlarından birini oluşturmaktadır. Çalgı eğitiminin yapılmadığı durumlarda müzik eğitiminin önemli bir boyutunun eksik kalacağı düşünülmektedir. Çalgı eğitimi, öğrencilerde müzik duygusunun geliştirilmesine yardımcı olan bir boyut olarak ele alınabilir” (Kalkanoğlu, 2007: 7)

“Müziğin en önemli boyutlarında biri olan çalgı eğitimi, algı öğretimi yoluyla bireylerin ve onların oluşturdukları toplulukların devinîsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklik oluşturma yada onlara bu nitelikte yeni davranışlar kazandırma sürecidir” (Atalan, 1998: 11).

Müzik eğitiminde çalgı eğitimi en önemli alanlardan biri konumundadır. Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin temel boyutlarından biridir (Çevik ve Güven, 2012). Müzik eğitiminde belirlenen amaca, kullanılacak bir çalgı yardımıyla daha kolay ve sağlıklı bir

biçimde ulaşılır. Çalgı eğitimi, öğretmen ve öğrenci arasında bire bir gerçekleşen ve planlı olarak yürütülen bir eğitim sürecidir. Bu süreç içinde öğrenci çalgı hakkında teknik bilgi ve becerileri öğrenir (Yalçinkaya, 2002. Akt. Kahyaoğlu, 2009).

Mesleki müzik eğitiminin önemli ve anlamlı boyutlarından biri olan çalgı eğitimi, çalınacak çalgının tanınmasını, çalgıyı çalmanın öğrenilmesini ve etkili bir biçimde kullanılmasını planlamaktadır (Temel, 1999). Çalgı öğrenme süreci ise bir çalgıyı çalabilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasıdır (Özmenteş, 2005).

Çalgı eğitimi, öğrencinin fiziksel özellikleri, ilgisi ve yetenekleri dikkate alınarak düzenlenmelidir. Bu eğitim çalgıyı, öğrenebilme, kullanabilme ve geliştirme gibi hedefleri kapsamaktadır. Bu hedefler doğrultusunda gerçekleşecek olan çalgı eğitimi, alanında uzman olan öğretmenler, müzik derslerinden zevk alan öğrenciler ve çağdaşlaşma yolunda ilerleyen toplumlara yol gösterici bir özellik gösterebilir (Öztürk, 2011).

“Çalgı eğitimi alan birey, çalgısı yoluyla yeteneğini geliştirecek, müzik bilgilerini zenginleştirecek ve müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacaktır. Çalgı öğrenimi süresince edineceği birikimleri ulusal ve evrensel düzeydeki müzik yapıtlarından oluşan seçkin bir dağarcığın yanı sıra eğitim müziği dağarcığını da oluşturarak mesleki hayatında kullanma imkanına sahip olacaktır” (Kalkanoğlu, 2007: 9)

“Kaliteli bir çalgı eğitimi; çağın gerisinde kalmayıp, gelişen dünyaya ayak uydurmalı, çağdaş eğitimin gerekleri olan, yeniliklere açık, teknolojik gelişmelerden en üst düzeyde yararlanan, araç-gereç ve programların bu eğitimi gerçekleştirmeye uygun durumda olmasıyla ilişkili ve orantılı olmalıdır”(Uslu 2006,s:1)

Herhangi bir çalgıdan müzikal bir ses ve kendine özgü ifade elde edebilmek, doğuştan gelen müzikal yeteneklerle ya da doğru ve bilinçli çalışmalarla mümkün olabilmektedir. Her çalgının öğrenimi için değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerekir. Fakat genel olarak tüm çalgılar için, duruş, tutuş, tezene, yay kullanma, el pozisyonu, nefes, dilin kullanımı, ses kalitesi, bilek, kol ve parmakların durumu, entonasyon ve vibrato en önemli ve dikkat edilmesi gereken teknik kurallardır.

- Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır.
- Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.

- Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.
- Entonasyon(tonlama, baskı, notaların doğru frekansta olması) temiz olmalıdır (Schleuter, 1997,akt Özmenteş2003s:4).

İyi bir çalgı eğitiminde, müzik eğitiminin diğer boyutlarından, özellikle işitme eğitiminin önemli bir yeri vardır. Çalgı eğitiminde öğrenciye, öncelikle dinleme öğretilmelidir. “ Müzik yapmanın en önemli şartı öncelikle dinlemeyi öğrenmektir. İster toplu olarak ister bireysel olarak müzik yaparken öğrenci, önce kendi çalgısını, daha sonra kendisine eşlik eden ya da birlikte müzik yaptığı diğer çalgıcıları dinlemelidir. Öğrenciler çalgılarını çalarken aktif çalgıcılar oldukları kadar aktif dinleyiciler de olmalıdırlar”(Byo1990, ak. Özmenteş 2003 s:4)

Araştırmanın konusu olan GSL müzik bölümlerinde, sanat derslerinin en önemli boyutlarından birini çalgı eğitimi oluşturmaktadır. Bu yüzden, çalgı eğitiminin beklenen ve belirlenen amaca ulaşabilmesi için bu kurumların gerekli donanımlara sahip olması gerekir. Çalgı eğitimi ile doğrudan ilişkisi olan etkenler vardır. Bunlar, genel eğitim politikaları, okul yöneticilerinin tutum ve davranışları, dersin kredisi, nitelikli ve kaliteli öğretmen, iyi seçilmiş öğrenciler, sağlıklı hazırlanmış bir öğretim programı, yeterli ve nitelikli araç ve gereç, yeterli eğitim-öğretim ortamı olarak alınabilir. Diğer koşullar ise Öğrencilerin doğru yönlendirilmesi, ailelerin desteklemesi, ailenin gelir durumu, okulun çevre koşulları ve fiziki durumları olarak söylenebilir.

GSL'nin müzik bölümleri ders programları incelendiğinde, Türk müziği çalgılarının yanında Batı müziği çalgılarının öğretiminde de var olduğu görülmektedir. Ancak bu okullardaki çalgı seçimi eğiliminin Batı müziği çalgılarına doğru bir yöneliş gösterdiği görülmektedir. Türk müziği çalgı (Ud, Kanun, Bağlama) seçiminden öğrencilerin uzaklaşmasının ve bu çalgıların öğretiminde görülen yetersizliklerin altında önemli bazı problemlerin yattığı görülmektedir. GSL müzik bölümlerinde keman, viyola, viyolonsel, kontrbas gibi çalgılarla birlikte piyano, gitar, flüt, klarnet, bağlama, kanun, ud gibi farklı çalgılarında eğitimi verilmektedir. Bu eğitim, 9. sınıfta haftada bir saat, diğer sınıflarda ise haftada iki saat olarak düzenlenmiştir.

2.1.6. Piyanonun Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi

Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır. Bireyler piyano eğitimi yoluyla; teknik anlamda, bilgi ve beceri anlamında gelişme kaydederek

bu yönde değerler kazanmaktadır. Bu gelişmeler, bireye yaratıcı, araştırmacı, eleştirici ve uygulayıcı bir kişilik kazandıracaktır. Kısacası eğitimin hedeflediği doğrultuda çağdaş bireylerin yetişmesini sağlayacaktır.

Yönetken (1996), müzik eğitiminde piyanonun yerini şöyle belirtmiştir:

Bu çalgıda entonasyon zorluğu ve bozukluğu söz konusu olmaz, sabit perdelidir. Parmağın bastığı yerden (piyanonun akordu bozuk olmamak koşuluyla) doğru ses çıkar. Hem kadın (ya da çocuk), hem erkek ve hem de aletlerin seslerini verebilen geniş ses yelpazesine sahiptir. Piyanoda her türlü ajilite (çabukluk) mümkündür. Kısa değerde sesler kolayca çıkarılır. Armonik ve polifonik karaktere sahiptir. Çok sesli kulak eğitimine en uygun alettir. Armonik eşlik çalgısıdır. Her çeşit çok sesli eserin redüksiyonu icra edilebilir. Koral ve orkestral eserler çalınabilir. Büyük eserlerin analizine sahiptir. Edebiyatı zengindir.

Müzik enstrümanlarından klavyeli çalgı olarak bilinen piyano, çok sesli, yaratıcı bir yapıya sahip oluşuyla, müziksel işitme, okuma ve yazma, ses eğitimi, şarkı öğretimi gibi çalışmalar ve piyano eşliğinde yapılan ritimli ve hareketli oyunlarla; öğrencilerin müziğe karşı ilgi duyması ve müzik yapma isteğinin artması, öğrencilerin bilişsel, devimsel ve duyuşsal alan gelişimine katkı sağlamaktadır. Böylece piyano, öğrencilerin kendisini bir çok yönde geliştirmesine imkan sağlayan bir çalgı olarak görülebilir.

“Çoksesli boyutuyla ilköğretimden yüksek öğretime kadar tüm eğitim kurumlarında sanatsal ve eğitimsel açıdan önemi kanıtlanmış olan piyano, müzik öğretmenin vazgeçilmez bir yardımcısıdır. İyi bir piyano eğitimi almış ve çalgısına hakim bir öğretmen, bu sayede derslerinde daha etkili olacak, saygınlık kazanacaktır” (Görsev, 2006: 31).

Kutluk’a (2001) göre piyano eğitimi, "piyano çalma becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılması süreci" olarak tanımlanabilir. Piyano eğitimi bireyin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışlarının tümünü birden içeren uygulamaları kapsamı bakımından son derece önemlidir. Bu yüzden piyano eğitiminde, piyano öğretimini çok iyi sağlamak gerekir. Otacıoğlu’na (2005) göre piyano öğretimi, müziği okuma, klavyede parmakları, elleri ve kolları kullanma ve müzik literatürünü öğrenme yeteneği olmak üzere üç temel problemi içermektedir. Kulağın, ses tonunun hem niteliğine hem de perdesine duyarlı olarak eğitimi, piyano öğretiminin önemli bir bölümüdür (s.4). (akt. Çoraklı, 2007, 4).

Piyano, öğrencilere çok sesli yapıyı aşılıyarak, bireylerin çağdaş düşünce yapısını benimsemesine katkı sağlar. Çağdaş düşünce yapısını içinde barındıran çok sesli düşünce yapısına sahip olan bireylerden birbirini dinlemesi, sorumluluk alması ve birbirine saygı duyan davranışlar ortaya koyması beklenir. Ayrıca piyanoyla okul şarkılarına eşlik edebilen, özellikle kendi çaldığı müzikleri dinletme gibi etkinliklerde bulunan öğretmen, dersini zevkle izlenir hale getirmekle birlikte öğrenciye de beğeni kazandırmış olacaktır.

Çevik'e (2007) göre AGSL'de müzik bölümlerinde verilen piyano eğitimi, öğrencilerin tuşlu çalgılar aracılığıyla müziği öğrenip, bu çalgılar üzerinde hâkimiyetin artışına olanak sağlayan niteliktedir. Müzik eğitimcileri tarafından temel bir çalgı eğitimi olarak nitelendirilen piyano, öğrenci gayretiyle daha büyük hedeflerin oluşumuna katkı sağlayabilir. Bu liselerdeki öğrenciler aldıkları piyano eğitimi sayesinde, piyanoyu hem solo hem de eşlik çalgısı olarak kullanabilirler. Ayrıca piyano eğitimi öğrencilere koro, orkestra, okul şarkılarına eşlik etmede, müziksel işitme okuma, armoni vb. alanlarda da katkı sağlayan bir etkiye sahiptir. Bu çalgının eğitimini alan bir bireyin kulağı, çok sesli duyuları ve tonal duyguları da gelişir (s.63).

Mesleki müzik eğitimi kapsamında yer alan AGSL'i için MEB tarafından hazırlanan yönergede piyano eğitimi ile ilgili olarak Türk müziği literatürüne hangi derecede yer verilmesi gerektiği müfredatta belirtilmiştir.

Yönergeye (MEB, 2006) göre orta öğretim düzeyinde mesleki müzik eğitimi alan bireyler piyano eğitimlerine 9. sınıfta başlar ve piyano dersi alan öğrencilerin kulak eğitimi gerçekleştirilerek, çok sesli duyuları ve tonal duyguları da gelişeceğinden her öğrenci GSSL'de dört yıl boyunca piyano dersini almak zorundadır. Bu eğitimin içeriği aşamalı olarak, teknik alıştırmalar ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme öğretme tekniklerini kapsamaktadır (s.7).

Müfredatta (MEB, 2006) yer alan piyano literatüründe müzik eğitiminde tüm dünyada uygulanan basamak sistemi (Grade System) öğrencilerin piyano eğitimleri boyunca literatüre ait çalışacakları etüt ve eserlerin zorluk derecelerine göre sıralanarak, öğrencilerin müzikal kimliklerini uluslararası standartlara uygun bir biçimde yapılandırılmaları için gerekli olan eğitim ve öğretim metodudur. GSSL için geliştirilen Piyano Dersi Öğretim Programı, piyano literatürünün ancak belli başlı eserlerinin yer

alabildiği zorluk derecelerine göre düzenlenmiş beş basamağa ayrılmıştır: 1. Basamakta yer alan temel davranışlar piyano çalma tekniğinde yer alan parmak işlevselliğini kullanabilme ile sol ve fa anahtarlarını birlikte okuma becerilerinin uygulandığı, piyano klavyesinin tanınma aşamasının gerçekleştiği basamaktır. Bu basamakta öğrenciler klavyeyi 3 ayrı konumda tanıyarak, farklı pozisyonlarda hazırlanan egzersizleri çalabilirler. 2. Basamakta, sağ ve sol elde parmak geçişleri ile legato-non legato uygulamalarını öğrenirler. 3. 4. ve 5. basamaklarda ise zorluk seviyelerine göre düzenlenmiş gam, etüt, barok dönem, klasik dönem, romantik ve çağdaş dönemlere ait literatür çalışmaları yapılır (s.19).

Piyano literatüründe 3. 4. ve 5. basamakta yer alan Türk Müziği eserleri ve makamsal dizilere karşılık gelebileceği düşünülen diziler ve bu dizilere ait egzersizler kazanım ve etkinlikler içinde yer almaktadır.

Bu uygulama piyano programı içine yerleştirilirken, 24 perdeli Arel- Ezgi-Uzdilek sistemi esas alınmıştır. Programda kullanılan Türk müziği makam dizileri ses değiştirici işaretler açısından tampere sisteme uyarlanmıştır. Etkinlik ve kazanımlar içerisine yerleştirilen makamsal diziler seçilirken eğitim müziğinde kullanılabilirliği düşünülerek Muammer Sun'un Türk Müziği Makam Dizileri kitabı kaynak olarak gösterilmiştir. Programa seçilen makam dizilerinin sıralanması aşamasında makam dizileri ile piyanoda çaldırılan gamlar arasında duate uygunluğu göz önünde bulundurulmuştur.

2.1.7. Türk Müziğine Genel Bir Bakış

Tarihin en eski medeniyetini kuran Türkler, sanat dallarında da tarih boyunca faaliyet göstermiş ve ilerlemişlerdir. Türkler, tarih boyunca gittikleri ve fethettikleri her bölgeye uygarlık ve kültürlerini de birlikte götürmüşlerdir. Türk Müziği, Anadolu'ya Orta Asya'dan kopuzun sapında sistemleşmiş olarak gelmiştir. Türk Müziği; tarihi süreç içerisinde, coğrafi – sosyal / kültürel ekonomik etkileşimlerle her yere yayılma olanağı bulmuştur. (Derican, 2008, 5)

Türk Müziği; genel anlamda Geleneksel Türk Halk Müziği ve Çağdaş Türk Müziği olarak iki boyutta incelenebilmektedir. Geleneksel Türk Halk Müziği; dünyasal ve inançsal müzik olarak iki alt gruba ayrılmaktadır. Dünyasal Müzik; Geleneksel Türk Sanat Müziği, Geleneksel Türk Halk Müziği, Geleneksel Türk Askeri Müziği ve

Geleneksel Eğlence Müziği'dir. İnançsal Müzik ise; Cami Müziği ve Türk Tasavvuf Müziği olarak ikiye ayrılır. Türk Müziğine ilişkin sözü edilen tüm bu türler, tamamen kendi öz kültürel değerlerimiz olup, toplumsal yaşamımızın ayrılmaz birer parçalarıdır.

Geleneksel Türk Halk Müziği; kendine özgü çalgıları, kendine özgü çalış ve söyleyiş tavırları, türleri ve geniş dağarıyla; ulusal nitelikleri bünyesinde taşıyan halk biliminin diğer dallarıyla iç içe oluşan ve yöresel müziklerin birleşimiyle ortaya çıkan bir müzik türüdür. Türk Halk Müziğinin özü, halkın içinden yetişmiş kişilerin adı bilinmeyen halk sanatçılarının yaratımlarına dayanmaktadır. Türk Halk Müziği, iki büyük kaynaktan beslenmektedir; birinci kaynak aşıklar, ikincisi ise türkü yakıcılarıdır. (Emnalar, 1998,25)

Türk Sanat Müziği'nin kökeni ise; Türklerin Müslümanlığı kabul etmelerinden önceki dönemlere dayanmakla birlikte; 15.yy.'da filizlenerek Osmanlılar döneminde saray çevresinde gelişmiş ve 19.yy.'a gelindiğinde kent halkınca da benimsenmiş ve beğeni düzeyi yüksek bir kentsel müzik türü olarak gelişmiştir.

Klasik Türk Müziği, iki türde de ele alınmaktadır. Bunlar; dinsel ve dindışı müziklerdir. Geleneksel müziklerimiz, özünü yıllardır Türklerin yerleşip yaşadığı yerlerden almış ve değişip, gelişerek bu güne kadar gelmiştir. Geleneksel müziklerimiz micro ses sistemine dahil olup, yatay anlamada nağme müziği eksenine dayanır. Klasik Türk Müziği; eşit olmayan 24 perdeden (Arel – Ezgi – Uzdilek'e göre), Türk Halk Müziği ise yine birbirine eşit olmayan 17 perdeden oluşmuştur.

Batı Müziği ise birbirine eşit (Tampere) 12 perde ve macro ses sisteminden oluşmaktadır. Ancak bu demek değildir ki, bu iki kültüre ait müzik sistemi hiçbir koşulda yan yana gelemmez. Öteden beri, uygun koşullar sağlanarak, bu konuda denemeler yapılmıştır ve yapılmaya devam edilmektedir. Bu hususta Atatürk' ün; "Müziğimizi genel son müzik kurallarına göre işlemek ve çağa uydurmak mecburiyeti vardır." Sözü unutulmamalı, evrensel normlara kendi kültürel kimliğimizi koruyarak, olabildiğince katılım sağlamanın yolları araştırılmalıdır. (Albuz, 2001, 38) Dolayısıyla, Türk kalarak çağdaşlaşabilmek için, evrensel değerlerden yararlanan Çağdaş Türk Kültür ve sanat ürünlerinin yaratılması ve ülke çapında yayılması için çaba sarf etmek gerekmektedir.

2.1.8. Türk Müzik eğitimi

Türk müzik eğitimi, Türk halkının davranışlarında müziksel değişiklikler meydana getirme sürecidir. Türk müzik eğitimi ve kültürü Türklerin oluşturduğu çeşitli

uygarlıklar içinde bulunmuş, farklı uygarlıklarla etkileşim içerisinde olmuştur (Uçan, 2005, Türk Müzik Kültürü s.329).

2.1.9. Türk Müzik Eğitime Tarihsel Bir Bakış

Türk Müziği, tarihi boyunca meşk sistemi olarak adlandırılan usta çırak ilişkisi ile öğreticiden öğrenciye aktararak yürütülmüştür. Bu eğitim sisteminde nota kullanılmamış eserler hafıza yoluyla aktarılmıştır. Türk Müziği tarihi boyunca geliştirilen nota yazıları eserleri sadece hatırlatmak için kullanılmıştır. Bu durum eserlerin kısmen farklılaşmasına yol açsa da, icracıların kendi üsluplarını katmalarına imkân vermiştir. Bu şekilde Türk Müziği üslup ve tavır müziği olarak gelişmiştir (Yahya Kaçar, Türk Müsiki Üzerine Görüşler (Analiz ve Yorumlar), s.27).

Tarihin müzik birikimini gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlayan meşk sistemi, yaklaşık dört yüzyıl Türk müziğinde kullanılan eğitim sistemi olmuştur. Hafızaya dayalı olan bir eğitim sistemi olan meşk sisteminde nota kullanımı kendine yer bulamamıştır. Türk müziği tarihine çeşitli nota sistemleri oluşturulmuş olmasına rağmen, uygulamada her zaman meşk sistemi egemen olmuştur (Gerçek, 2008).

Türk müzik tarihinde nota kullanımının başlangıcına ilişkin bir tarihi belge bulunmamaktadır. Türk müziğinde kullanılan ilk nota sisteminin “ayalgu” adı verilen ses aralıklarının sayılarla gösterildiği bir nota sistemi olduğu 13. yüzyılda yazılmış olan

”Tansukname“ adlı yazılı eserde bahsedilmektedir. Türk kültürünün İslâmiyet ile tanışmasından sonra, Arap harfleriyle ifade edilen ve 9. yüzyılda yaşamış olan İslâm filozofu El-Kindî'nin adıyla anılan Kindî notası kullanılmaya başlanmıştır. Batı notasının kullanımına kadar yine kişilerin adıyla anılan; Nayi Osman Dede Notası, Kantemiroğlu Notası, Nasır Abdülbâki Dede Notası ve Hamparsum Notası Türk Müziğinde kullanılmıştır (Ak, s.24).

Türk müziğinde batı müziği notasının kullanımı 19. yüzyılın ilk yarısında Sultan II. Mahmut döneminde başlamıştır. Bu dönemde askeri müzik eğitim kurumu olan Mehterhâne'nin kapatılıp yerine aynı amaçla faaliyet göstermek üzere Muzika-i Hümayûn'un kurulmasıyla batı müziği eğitimi başlamıştır. Bu eğitim Avrupa'dan profesyonel müzisyenlerin davetleriyle olmuştur. Bu eğitimde, Avrupa'da kullanılan; çalgılar, repertuar, eğitim metotları ve nota sistemi kullanılmıştır. Bu dönemden itibaren Türk müziği eserleri batı müziği notasıyla kaydedilmeye başlanmıştır. Ancak bu nota sistemi Türk Müziğinin tüm özelliklerini ifade etmekte yetersiz kalmıştır. Bu

yetersizliğin giderilmesi için batı müziği nota sistemi üzerinde çeşitli gösterim teknikleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır (Ayangil, 2008).

Tarihte devlet tarafından kurulan ilk önemli eğitim kurumu “Enderûn-i Humâyun” adıyla anılan saray okuludur. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, II. Murad tarafından kurulmaya başlanan Enderun okulu 15. Yüzyılda Fatih Sultan Mehmet tarafından tamamlanmıştır. Bu kurumda askerlik, din, müzik, edebiyat eğitiminin yanında birçok sanat dalında eğitimi verilmiştir. Enderun okulunda müzik eğitimi “meşkhâne” denilen bölümde yapılmıştır. Bir çok ünlü ses ve saz sanatçısı Enderun okulunda yetişmiştir (Özalp, 2000, s.26).

İlk Türk devletlerinden başlayarak gelişen askerî Türk müziği Osmanlı İmparatorluğu döneminde “Mehter Müziği” adını almış ve bu müziği icra etmek ve eğitiminin sürdürmek üzere devletin önemli merkezlerinde “Mehterhâne” adlı kurumlar oluşturulmuştur. Bu kurumlarda faaliyet gösteren icrâcılar Enderun okulundan yetiştirilmiştir. Mehterhâne 1826 yılında kapatılarak Muzika-i Hümâyûn’a dönüştürülmüştür. Türk Müziği eğitimine katkı sağlayan diğer önemli kurum “Mevlevîhâne” adı verilen mevlevîlerin ibadet ve eğitim amacıyla bulunduğu kurumlardır. Mevlevîhaneler Türk Müziğinin en önemli bestekârlarının yetiştiği kurumlar olmuşlardır (Yahya Kaçar, 2009, Türk Mûsikîsi Rehberi, s.3)

Türk Müziği tarihinde konservatuar niteliğinde kurulan ilk kurum, 1914 yılında devlet tarafından “Dârülelhan” adıyla kurulan eğitim kurumudur. Dârülelhan’da tiyatro ve müzik eğitimi verilmiştir. Bu kurumda verilen müzik eğitimi Türk ve Batı Müziği olmak üzere iki ayrı bölümde yapılmıştır. Dârülelhan’ın dışında İstanbul’da birçok özel Türk Müziği okulu faaliyetlerini sürdürmüşlerdir (Ak, 2002, s.29).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde örgün eğitim anlamında ilk müzik eğitimi,1869 yılında yürürlüğe giren genel eğitim tüzüğüyle birlikte kız ortaokulları ve kız öğretmen okullarında başlamıştır. Erkek ortaokulları ve erkek öğretmen okullarında ise 1910’lu yıllarda müzik derslerine yer vermeye başlanmıştır. Cumhuriyet döneminde örgün müzik eğitimi, bütün temel ve orta öğretim kurumlarının programlarında yer almıştır (Uçan, 2005, Müzik Eğitimi, s.178). Cumhuriyet döneminde ilk kurulan müzik eğitimi kurumu 1924 yılında kurulan Mûsikî Muallim Mektebi’dir. Bu dönemde müzik eğitimi yüksek öğretim düzeyinde müzik eğitimi veren kurumlarda da yerini almış ve gelişimini günümüze kadar sürdürmüştür (Uçan, 2005, Türk Müzik Kültürü, s.121).

2.1.10. Türk Müziği Makamsal Yapısı

“Arap, Acem, Hind ve Türk müziklerinden sistem ve prensipler açısından birçok benzerlik ve etkileşim bulunmasına rağmen, bu kültürlerin sadece ikisinde (Arap ve Türk) “makam” kelimesi ortaklaşa kullanılmaktadır. Bugünkü Türkiye’den Çin’e kadar Türk asıllı bütün müzisyenlerin kullandığı makam kelimesi Arap asıllıdır.” (Tanrıkorur, 2003,s.139)

Belirli aralıklarla düzenlenmiş bir dizi içerisinde, özel bir seyir kuralı olan müzik cümlelerinin meydana getirdiği çeşniye “makam” denir. Makamın meydana gelmesinde malzeme olan dizi sesleri, Türk müziğine özgü bir şekilde adlandırılmıştır.

1. derece	Durak
2. derece	Durak üstü
3. derece	Orta ses
4. derece	Güçlü
5. derece	Güçlü üstü
6. derece	Altıncı derece
7. derece	Yeden
8. derece	Tiz Durak

Türk müziğinde aralıkları belirli ve düzenlenmiş bir dizi vardır. Makamlar dörtlü ve beşli dizilerin birleşmesinden meydana gelir. Bütün makamlar, dizinin herhangi bir sesinden başlayıp, temel seste yani durak seste bitmek durumundadır. Dizi makamın esasını teşkil eder. Bir dizide en önemli perdeler durak, güçlü ve asma karar perdeleridir. Her makamın kendine özgü bir seyri vardır. Seyir, dizinin seslerinde gezinme anlamına gelir. (Özkan, 1998,s.77)

Seyir, makamı gelişigüzel bir dizi olmaktan kurtaran yegâne özelliktir. Nitekim, Türk müziğinde öyle makamlar vardır ki dizileri (aralıkların tamamı) tamamen aynı olduğu halde; seyirleri farklı olduğu için ayrı makamlardır. (Tanrıkorur, 2003,s.140)

Türk müziği makamlarında üç türlü seyir kullanılmıştır.

- 1- **Çıkıcı seyir:** Durak perdesinden veya durak civarından başlayıp tize doğru çıkıcılık gösteren seyirlerdir.
- 2- **İnici-Çıkıcı seyir:** Güçlü civarından başlayan seyirlerdir. Bu seyirler hem çıkıcılık, hem de incilik gösterirler.
- 3- **İnici:** Tiz durak ve civarından başlayıp pest'e doğru incilik gösteren seyirlerdir.

Türk müziğine özgü ikili aralıkların her birinin ismi ve harflerle gösterilen sembolleri vardır. Şimdi bunları bir cetvel halinde görelim:

ARALIĞINADI	KOMA DEĞERİ	DİYEZİ	BEMOLÜ	SİMGESİ
KOMA	1	a	q	F
BAKIYE	4	s	w	B
KÜÇÜK MÜCENNEP	5	d	e	s
BÜYÜK MÜCENNEP	8	f	r	K
TANINI	9	g	t	T
ARTIK İKİLİ	12-13	-	-	A12-A13

Bu bölümde, Güzel sanatlar liseleri Türk müziği çalgı eğitimi dersinde öğrencilerin öğrenmiş oldukları popüler beş makam (Hicaz, Hüzzam, Nihavent, Kürdilihicazkâr ve Rast) ve bu makamların piyanoya aktarılması incelenmiştir.

Hicaz makamı dizisi ve kullanımı:

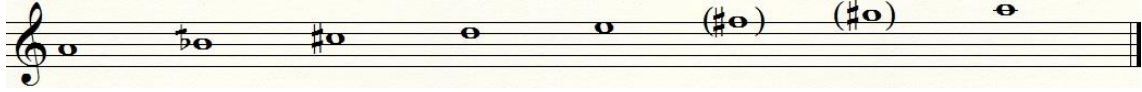
Dizinin Özellikleri:

Durak: I. Derece La (dügâh) perdesi

Güçlü: V. Derece Re (nevâ) perdesi

Seyri: inici-çıkıcı

Dizisi: Yerinde hicaz dörtlüsüne, yegâhta rast beşlisinin eklenmesiyle oluşmuştur.

Geleneksel Türk müziğinde kullanım şekil ve özellikleri bakımından hicaz makamı teorik açıdan yukarıda açıklandığı gibidir.

Hicaz ailesine ilişkin dizilerin tampere ses sistemine uyarlanmasında tüm hicaz dizilerindeki 4 komalık si bemol sesi piyanodaki 4,5 komalık si bemole, çekilmiş dolayısıyla diğer seslerin tümü piyanoda mevcut olduğu için dokunulmamıştır.

Kürdilihicazkâr makamı dizisi kullanımı:

Dizinin Özellikleri:

Durak: Rast (Sol) perdesi

Güçlü: Neva (Re) perdesi

Seyri: İnici

Yeden: Acem aşiran (Fa) perdesidir.

Dizisi: Rastta kürdi dörtlüsüne, çargahta buselik beşlisinin eklenmesiyle oluşmuştur.

Gerdâniye'de Kürdi 4 lüs Çârgâh'da Büselik 5 lüstü Rast'da Kürdi 4 lüstü

T T B T T B

Genişlemiş Bölge Ana Dizi

Kürdi dizisi tonal sisteme göre II. derecesi pesleşmiş minör karakterli bir dizi görünümünde olduğundan, tampere ses sistemine uyarlamada herhangi bir güçlük çekilmemektedir (Özkan, 1998, s.111)

Hüzzam makamı dizisi ve kullanımı:

Dizinin Özellikleri:

Durak: Segâh (Si) perdesi

Güçlü: Nevâ (Re) perdesi

Seyri: İnici-çıkıcı

Yeden: La diyez (Kürdi) perdesidir.

Dizisi: Yerinde hüzzam beşlisine, eviçte hicaz dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Yerinde Hüzâm 5 lisi Eviç'de Hicâz 4 lüsü

Yerinde Hüzâm Makamı Dizisi

Hüzzam makamı dizisi, si koma bemolü bir koma tizleştirilerek natürel si sesine, mi bakiye bemol bir koma pesleştirilerek mi (b) sesine kaydırılmak suretiyle tampere sistemine uygun hale getirilir

.Nihavent makamı dizisi ve kullanımı:

Dizinin Özellikleri:

Durak: Rast (Sol) perdesi

Güçlü: Nevâ (Re) perdesi

Seyri: İnici-çıkıcı

Yeden: Fa diyez (Irâk) perdesidir.

Dizisi: Rastta buselik beşlisine, nevada kürdi dörtlüsünün bazen de hicaz dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Ana Dizi

Rast'da Buselik 5 lisi Nevâ'da Kürdi 4 lüsü Gerdâniye'de Bûselik 5 lisi

Nevâ'da Kürdi Dizisi

Ana Dizi

Rast'da Bûselik 5 lisi Nevâ'da Hicâz 4 lüsü Gerdâniye'de Bûselik 5 lisi

Nevâ'da Hümâyûn Dizisi

Nihavent makamı dizisi, batı müziğindeki sol minör dizisiyle aynı diziyeye sahip olduğu için, tampere sistemine uygun hale getirmek için seslerde oynamaya gerek yoktur.

Rast makamı dizisi ve kullanımı:

Dizinin Özellikleri:

Durak: Rast (Sol) perdesi

Güçlü: Nevâ (Re) perdesi

Seyri: Çıkıcı

Yeden: Fa diyez (Irâk) perdesidir.

Dizisi: Yerinde rast beşlisine, nevada rast dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Rast makamı dizisi, si koma bemolü bir ses tizleştirilerek natürel si sesine, fa bakiye diyezi tizleştirilerek 4,5 komalık fa diyez sesine kaydırılıp tampere sisteme uygun hale getirilir.

2.1.11. Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi

Çalgılar müzik kültürünün ifadesinde insan sesi dışında kullanılan diğer önemli araçlardır. Türk Müziği çalgı kullanımı ve çeşitliliğiyle oldukça zengin bir kültürdür. Tarihte askerî müziği ilk geliştiren ilk toplum olan Türkler, devlet eliyle geliştirdikleri askerî müzik topluluklarında çalgılara büyük önem vermişlerdir. Ancak Türk Müziğinde çalgı kullanımı insan sesine eşlik amaçlı kullanımı ön planda tutulmuş, çalgı müziğinin gelişimi yeterli düzeyde olamamıştır (Yahya Kaçar, Türk Mûsikîsi Üzerine Görüşler (Analiz ve Yorumlar), s.99).

Türk müziğindeki çalgı eğitimi, Türk Müzik tarihinde ağırlıklı olarak kullanılan “meşk” sistemiyle sürdürülmüştür. Meşk sistemiyle yapılan eğitim repertuarın öğrencilere aktarımı konusunda başarılı olsa da, çalgıların icra tekniklerini arttırmak konusunda yetersiz kalmıştır. Türk Müziği tarihinde, çalgı metotlarına ve çalgı icrasını teknik anlamda geliştirici eserlere 20. yüzyılın başlarına kadar rastlanmamaktadır. Bu amaçla yayınlanan ilk eser 1910 yılında Ali Salâhi Bey tarafından hazırlanan Ud Metodu’dur. Ancak çalgı eğitiminde meşk sistemi 1976 yılında Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuvarı’nın açılışına kadar ağırlığını korumuş, bu dönemden itibaren meşk sisteminin yanında çalgı eğitimi için hazırlanan metotlar da kullanılmaya başlamıştır (Karaelma, 2009).

2.1.12. Güzel Sanatlar liseleri Türk müziği Çalgı Eğitimi

Ülkemizdeki Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde en fazla bağlama, kanun ve ud eğitimi verildiği için bu bölümde bu çalgılar ve bu çalgıların eğitim programları ele alınacaktır.

Uzunoglu'na (2008) göre Bağlama eğitimi, Bağlama ülkemizde en yaygın olarak kullanılan telli ve tezene (mızrap) ile çalınan bir Türk halk çalgısıdır. Değişik yörelere ve ebatlarına göre bu çalgıya bağlama, divan sazı bozuk, çöğür, kopuz, ırızva cura, tambura gibi adlar da verilmektedir. Bağlama ailesinin en küçük ve en ince ses veren çalgısı cüra, cüraya oranla bir oktav kalın ses veren tambura, tambura ya göre bir oktav kalın ses veren ise divan sazıdır. Bağlama tekne, göğüs sap ve burguluk bölümlerinden oluşur. Bağlama üzerinde ikişerli ya da üçerli guruplar halinde üç grup tel vardır. Bu tel gurupları değişik şekillerde akort edilebilmektedir. Bu değişik akort biçimlerinden kara düzen, misket düzeni, müstezat, abdal düzeni, rast düzeni gibi farklı düzenler oluşturulabilmektedir. Bağlama tezene ya da mızrap denilen kiraz ağacı kabuğu veya plastikten yapılan araçla çalınabildiği gibi, parmakla tezenesizde çalınabilmektedir. Bu çalım tekniğine de “Şelpe” denilmektedir.

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan Bağlama öğretim programı, ilköğretim okulunu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, ancak müzik, aleti ve müzik dili konusunda herhangi bir donanımı olmayan müziğe yetenekli öğrenciler düşünülerek hazırlanmıştır. Geleneksel sazlarımızdan ve Türk Halk Müziğinin ana sazı olan bağlamanın, geleneksel müzik anlayışının, gelecek müzik anlayışına aktarılmasında ve onu şekillendirmesinde önemli görevler üstlenecek insanların yetişmesine katkı sağlayarak GSL'nde yer alması çok önemlidir. Sosyal yaşamımızda önemli bir yer tutuyor olmasının da getirdiği avantaj ile müzik eğitim sistemimizde önemli bir yeri vardır. Bağlama, özellikle öğrencilerimize kendi kültürel değerlerimizin yaşatılması, öğretilmesi ve toplumsal yaşam bilincimizin kazandırılması noktasında çok önemli bir eğitim unsuru oluşturur. Bağlama, çalış tekniklerindeki değişiklik ve kendine özgü ifade biçimleri ile zengin bir çalışma sahasına sahiptir. Bağlama da kendine özgü yöresel farklı tavırlar, düzenler ve çalış biçimlerinin yanı sıra diğer çalgılardan farklı olarak iki temel çalış tekniği vardır. Bunlar el tekniği “Şelpe” ve ‘mızrap tekniği’dir. Bu iki teknikte kendi içinde oldukça geniş bir repertuara sahiptir. İlk olarak el tekniği ile çalınan bağlama çok sonraları mızrap (pena, tezene) denilen yardımcı araçla tanışmış, bu çalım tekniği ile de kendine özgü bir çalış stili oluşmuştur. GSL için geliştirilen

bağlama programında mızraplı çalım tekniğinde oluşan repertuarın seçkin örneklerinin yanı sıra el tekniğine özgü çalış biçimlerindeki ifade gücü ve müzikal hızı yansıtacak farklı müzik türlerinden eserlere de yer verilmiştir. GSL Bağlama öğretim programında, *“Bağlamayı tüm yönleriyle tanıyan, gelişime açık, her tür ve her tarz eseri icra edebilecek donanımı sahip, kendi kültürünü tanıyan, dünya müziğini bilen ve kendi müziğini dünya müzikleriyle sentezleyebilen, milli kültürden hareketle ürettiği evrensel değerleri dünyada başarıyla sergileyebilen bireyler yetiştirmeyi hedefleyen”* bir bağlama öğretim programı geliştirilmeye çalışılmıştır.(GSL Bağlama öğretim programı).

Uzunoğlu'na (2008) göre ud eğitimi, Ud çalgısının Tarihi kökleri M.Ö 8.yüzyıla kadar uzanır. Güçlü bir tarihi kültürel geçmişe sahip olan Ud geleneksel çalgılar içerisinde her zaman Geleneksel Türk Müziğini en iyi ifade edebilen, solo ve eşlik çalgısı olarak kullanılabilen, en popüler çalgılardan biri olmuştur. Ud, geniş ses alanı, gerek geleneksel müzikte gerekse diğer müzik türlerinde (çok sesli, çeşitli ülke müziklerinde) istenildiği gibi kullanılabilme imkânına sahip olması nedeni ile eğitimciler ve sanatçıların da ilgisini çekmektedir. Ancak şimdiye kadar eğitim kurumlarında bir Ud eğitimi ve öğretimi programının oluşturulamamış olması da yetiyecek yeni neslin önünü tıkamıştır. Çoğu zaman ders notları ile, kimi zaman meşk sistemi ile ve çoğu zaman da kulaktan dolma bilgilerle Ud öğretilmeye ve öğrenilmeye çalışılmıştır. Çok hızlı gelişme ve değişmelerin yaşandığı çağımızda Ud eğitiminin de metodik bir yaklaşımla, bilimsel temellere oturtularak yapılması artık kaçınılmazdır.

“Geleneksel Türk Müziğinin üslubunu bozmadan, doğru bir teknik ve nazari bilgi birikimi ile iyi Ud icracıları yetiştirebilmek ve Ud öğretimindeki standarttı yakalayabilmek bu programın önemli bir amacıdır” (Yahya, 2002 GSL Ud öğretim programı).

Başarılı bir Ud eğitiminin gerçekleşmesi için ilk olarak öğrencinin çalgıya olan ilgi, beceri, isteği ve fiziksel özelliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Bilişsel, duyuşsal ve bedensel şartlarının uygunluğundan sonra eğitimcinin yardımı ile eğitimi aksatmayacak, akort problemi olmayan, burguları sağlam, güzel bir sese sahip, kaliteli bir çalgı seçilmelidir. Kaliteli bir Ud, öğrencinin başarılı bir eğitim süreci geçirmesi için önemlidir. G.S.L Ud öğretim programı incelendiğinde aşağıdaki görüşler doğrultusunda hazırlandığı görülecektir. Öğrencinin iyi bir Ud icracısı olabilmesi için çalgısının özelliklerini kavraması gerekmektedir. Çalgının tarihini, bakım ve onarımını, geçirmiş

olduğu tarihi gelişimi ve evrimi, dünya üzerinde kullanıldığı bölgeleri, Udun fiziksel özelliklerini, bölümlerini, yapıldığı ağaçları, bunların özelliklerini ve niteliklerini iyice öğrenmelidir. Çalgıda oluşabilecek hasarlarının nasıl çözülebileceği öğrenciye anlatılmalıdır. Bunun yanı sıra çalgısındaki ulaşmak istediği hedefleri gerçekleştireci günlük çalışma programı yapılmalı ne kadar saat çalışması gerektiği de söylenmelidir. Bütün bu bilgiler öğrenciye Ud çalmaya başlamadan önce verilmesi gereken bilgilerdir.

“İyi bir Ud icrası öncelikle çalgının doğru tutuluşu ile mümkündür. Bu sağ ve sol ellerin kullanılışı, baş ve omuzların vaziyeti, ayakların konumu, vücudun durumu gibi pek çok davranışının doğru bir biçimde bir araya gelmesi ve yapılması ile mümkündür. Ud icrasında çalgı ile bedensel olarak bütünleşme vücudun normal yapısına aykırı düşmeyecek ancak çalgıya da hâkim olacak biçimde olmalıdır. Kolçaksız bir sandalyede ya da taburede oturulmalı, ayaklar tam olarak yere basmalıdır. Ud sağ omuz, sağ dirsek ve sağ bacağın üst kısmı arasına yerleştirilerek tutulmalıdır. Sol elin görevi sadece parmakların kullanımından ibaret olup Udu tutma görevini yüklenmemelidir. Ud sağ tarafta tutulmalı böylece sol elin klavye üzerindeki serbest hareketi sağlanmalıdır. Klavye ise yere paralel olmalıdır. Vücudun bütününde bu duruşu ayarladıktan sonra “mızrap sağ avuç içinde, mızrap ucu ise baş ve işaret parmakları arasında tutulmalıdır” (Targan, 1995, s:2).

Pek çok klavyeli çalgıya göre fazla telli sayılabilecek olan Ud’da öncelikle sağ elin mızrap vuruşlarının bu tellerde rahatça hareket etmesi gerekmektedir. Öğrenci başlangıçta tellerin yerini bulmakta zorlanacak ve tellere bakarak çalma ihtiyacı hissedecektir. Ancak buna izin verilmemelidir. Öncelikle birinci tel olan Gerdaniye telindeki mızrap vuruş çalışmaları daha sonra da Nevâ, Dügâh, Hüseyini aşîrân, Kaba

Bûselik, tellerindeki mızrap vuruş çalışmaları öğretilmelidir. Her bir telde yapılan çalışmaların ardından bütün telleri kapsayan mızrap çalışmaları tamamlanmalıdır. Sol el avuç içi her zaman çukur vaziyette klavyeye yerleştirilmeli ve sol el başparmağı karşıdan bakıldığında görülmemelidir. Başparmak klavyenin üstüne abanmaksızın arkada destek olarak durmalıdır. Bütün bu çalışmalar ayna karşısında kontrollü bir şekilde yapılmalıdır.” (Yahya, 2002, 22). Ud klavyesinde 15 pozisyon bulunmaktadır. I. ve II. pozisyon Geleneksel Türk Sanat Müziği’ndeki pek çok makamı icra etmede gerekli ve kısmen de yeterlidir. (Tiz neva ve daha tiz sesler için daha ileri pozisyonları kullanmak gereklidir) I. pozisyon Ud’da en temel pozisyonudur. Pozisyon sol elin klavyeye yerleştirildiği konumdur. Sol elin işaret parmağı I. Kolona

yerleştirildiği zaman I. pozisyon, 2. kolona yerleştirildiği zaman II. pozisyon, 3. kolona yerleştirildiği zaman III. pozisyon vs. demektir. Pozisyonların sistematığının bu şekilde öğretiminden sonra I. pozisyonda kromatik olarak dört parmağı da yerleştirerek nota yerlerinin öğretimi ve Ud'da nota sıralanışlarının mantığının öğrenciye kavratılması gereklidir. Bu öncelikle I. pozisyonda yapılmalı daha sonra her bir telde tüm pozisyonlarda nota yerleri kromatik olarak öğretilmelidir. Klavyenin tamamının mantıksal olarak tanınması ileride öğrenciye özellikle pozisyon kullanımında büyük kolaylık sağlayacaktır. “Ud klavyesindeki nota yerlerinin öğretiminde, I. pozisyon temel alınarak 1. telden 6. tele kadar S (Sagir) ve B (Bakiye) aralıklarından oluşan ve ana kolon adı verilen” (Torun, 1993,121) nota yerleri öncelikle öğretilmelidir. Boş teller ile baskılı natürel seslerin karşılaştırmaları yapılarak doğru seslerin basıldığından emin olunmalıdır. Teknik çalışmalar tüm eğitim süresince devam etmelidir. Eser icrasında yeterli başarıyı sağlayabilmek için teknik çalışmaların düzeyi melodik çalışmaların düzeyinden daha ileride olmalıdır. Makam seçimi ise önemlidir. Başlangıçta I. pozisyonda çalınan makamlara öncelik verilmelidir. Makam tarifi niteliğindeki melodik etütler öğrencinin hem makamı tanımasını hem de çalgısında o makama hâkim olmasını sağlayacaktır. Daha sonra II. III. ve diğer pozisyonlarda çalınan makamlara geçilmelidir. Teknik çalışmalar için de aynı pozisyonlar sırası kullanılmalıdır(G.S.L Ud eğitim programı).

Kanun eğitimi, Yaklaşık 3,5 oktavlık geniş ses alanı ve çeşitli çalgılar arasında kendine özgü gösterişli ve ahenkli sesiyle yer eden kanun sazı, bütün parmaklar kullanılarak arp gibi çalınabilen ve batı çalgılarında kullanılan tekniklerin çoğu için de elverişli bir Türk müziği sazıdır. Her iki elin işaret parmağına takılan madenden yapılmış yüksüklerle ve bu yüksükle parmakların alt kısmına yerleştirilen kaplumbağa kabuğundan (Bağa) yapılan mızraplarla tellere alttan ve üstten vurularak çalınır.

Kanun sazını Aktüze şöyle tanımlamıştır,

“Adı, Yunanca’dan gelmesine rağmen, 13. yüzyılda bir Arap Psalterium’u olarak icat edildiği öne sürülen, 20. Yüzyılın başında İstanbul’da eklenen mandal sistemi ile, yarım sestten de küçük aralıkların elde edilmesi ile daha kullanışlı şekle girerek, Türk Geleneksel Müziğinin gözde çalgılarından olan, diz ya da masa üstünde, işaret parmaklarına takılan yüzüklerle çalınan, ikişer, hatta üçer düzenli tellerinin sayısı 75’e kadar çıkan; bir yanı eğri, dikdörtgen (trapez) biçimli, tahta göğsünde iki-üç kadar ses deliği bulunan...Klavsens’in atası olarak tanımlanan çalgı.” (Aktüze, 2004: 279).

Kanun, çalış tekniklerindeki incelik ve kendine özgü ifade biçimleri ile zengin bir çalışma sahasına sahiptir. Kendine özgü bir çalım sistemine sahip olan kanun diğer enstrümanlardan farklı olarak oldukça geniş bir repertuara sahip olup, geliştirilebilen çalım tekniğine de sahiptir. Çeşitli enstrümanlar arasında kendine özgü gösterişli ve ahenkli sesiyle, her türlü duyguyu zengin bir şekilde ifade etmeye uygun kanun, bütün parmaklar kullanılarak ve arp, gitar gibi enstrümanların çalım tekniğine yakın bir teknikle çok sesli çalışmalara da en açık bir çalgı olarak Türk müziğinin piyanosu olarak adlandırılabilir.

Güzel Sanatlar Liselerinde uygulanan Kanun öğretim programı, ilköğretim okulunu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, ancak müzik, enstrüman ve müzik dili konusunda herhangi bir donanımı olmayan müziğe duyarlı öğrenciler düşünülerek hazırlanmıştır.

G.S.L kanun eğitim programı incelendiğinde aşağıdaki görüşler doğrultusunda hazırlandığı görülecektir. Öğrencinin iyi bir kanun icracısı olabilmesi için çalgısının özelliklerini kavraması gerekmektedir. Çalgının tarihini, bakım ve onarımını, geçirmiş olduğu tarihi gelişimi ve evrimi, dünya üzerinde kullanıldığı bölgeleri, kanunun fiziksel özelliklerini, bölümlerini, yapıldığı ağaçları, bunların özelliklerini ve niteliklerini iyice öğrenmelidir. Çalgıda oluşabilecek hasarlarının nasıl çözülebileceği öğrenciye anlatılmalıdır. Bunun yanı sıra çalgısındaki ulaşmak istediği hedefleri gerçekleştirici günlük çalışma programı yapılmalı ne kadar saat çalışması gerektiği de söylenmelidir. Bütün bu bilgiler öğrenciye kanun çalmaya başlamadan önce verilmesi gereken bilgilerdir. G.S.L'nde Kanunu tüm yönleriyle tanıyan, gelişime açık, her tür ve her tarz eseri icra edebilecek donanıma sahip, kendi kültürünü tanıyan, dünya müziğini bilen ve kendi müziğini dünya müzikleriyle sentezleyebilen, millî kültürden hareketle ürettiği evrensel değerleri dünyada başarıyla sergileyebilen bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir kanun öğretim programı uygulanmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni ve örneklem grubu, ölçme araçlarının geliştirilmesi, verilerin toplanması, verilerin analizi ve yorumlanması ele alınmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitiminin, öğrencilerin piyano dersi başarısına katkısının neler olduğunun belirlenmesi ve saptanmasına yönelik olan bu araştırma betimsel nitelik taşımakta olup, tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ülkemizdeki güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri, örneklemine ise İstanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize ve Elazığ illeri Güzel Sanatlar Liseleri oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı ve Geliştirilmesi

Araştırmaya veri toplamak amacı ile, örneklem grubuna anket uygulaması yapılmıştır.

Araştırmada yer alan maddeler, danışman ve uzman kişilerin önerileri doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

Anket iki bölüm şeklinde düzenlenmiştir. Birinci bölüm 6 adet sorunun yer aldığı kişisel bilgi formundan, ikinci bölüm ise 9 yargıdan oluşmaktadır. Birinci bölümde yer alan sorular, öğrencilerin kişisel bilgilerini içermekte olup seçenekli ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci bölümündeki soruların cevap seçenekleri ise, “Likert” ölçeği doğrultusunda “Çok Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Az Katılıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” yargılarından oluşturulmuştur.

Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitiminin, öğrencilerin piyano dersi başarısına etkisini görmek amacıyla 9 madde şeklinde

hazırlanan ölçek 50 öğrenciye uygulanmış ve okul müdürlüklerinden öğrencilerin çalgı ve piyano notları alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde verilen Türk müziği çalgı eğitiminin, öğrencilerin piyano dersi başarısına etkisini saptamaya yöneliktir.

Araştırmaya ilişkin veriler, anketin İstanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize ve Elazığ illeri Güzel Sanatlar Liseleri'nde Türk müziği çalgı eğitimi (Bağlama, Kanun ve Ud) alan 50 son sınıf öğrencisine uygulanması yolu ile elde edilmiştir. Geliştirilen maddelerin kişiler tarafından sağlıklı cevaplanabilmesi amacıyla açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin istatistiksel analiz aşamasında, araştırmaya yönelik verilerin analizinde kullanılacak en doğru yöntemi belirlemek amacıyla danışman ve uzman görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda, danışman ve alan uzmanları ile görüşülerek verilerin en doğru şekilde değerlendirebileceği yöntem belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada kullanılan 9 soruluk Türk Müziği Eğitimi ve Piyano Kullanımı ölçeğinin faktör analizinde KMO değeri 0,42 olarak bulunmuştur. Örneklem sayısının da çok düşük (N=50) olduğu dikkate alındığında elde edilen KMO değeri, faktör analizine devam edilemeyeceği anlamına gelir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010:207). Bu nedenle soruların kapsam geçerliği incelenmiştir. Kapsam geçerliğinde “test maddeleri ölçülmek istenen davranışı yansıtıyor mu?” sorusunun cevabı aranır. Bu bağlamda 3 maddenin “Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliği”, 3 maddenin “Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısı” ve 3 maddenin “Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısı” olarak değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Veriler SPSS (Statistical Package Program for Social Science) 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, aile aylık geliri ve kullandıkları çalgı ana dalı frekans ve yüzde tabloları halinde gösterilmiştir. Dördüncü sınıf Türk

Müziği puanları, dördüncü sınıf Pişano puanları ve dört yıllık Genel Başarı puanları ortalama ve standart sapma betimsel istatistikleri ile gösterilmiştir.

Karşılaştırmalarda kullanılacak 9 madde ile Dördüncü sınıf Türk Müziği puanları, dördüncü sınıf Pişano puanları ve dört yıllık Genel Başarı puanlarının normallik sınamasında Çarpıklık (Skewness) katsayısı kullanılmıştır. Sürekli bir değişkenden elde edilen puanların normal dağılım özelliğinde kullanılan çarpıklık katsayısının (Skewness) ± 1 sınırları içinde kalması puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011:40). Çarpıklık katsayıları incelendiğinde söz konusu maddelere ait puanların normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (Ek-1). Bu nedenle puanların cinsiyet, aile aylık geliri değişkenlerine göre karşılaştırılmasında t testi; çalgı türü değişkenine göre karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Varyans analizinde gruplar arası farklılık görüldüğünde farkın hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD Post Hoc testinden yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde normallik varsayımı karşılandığından Pearson korelasyon ve Regresyon analizlerinin uygulanması uygun görülmüştür. Analizlerde güven aralığı %95 (anlamlılık düzeyi 0,05 $p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

Türk müziği eğitimi ve pişano kullanımı ile ilgili ölçek soruları 1=Hiç katılmıyorum, 2=Az katılıyorum, 3=Katılıyorum, 4=Çok katılıyorum olarak puanlanmıştır. Puan aralığı $4-1=3/4=0,75$ olarak bulunmuş olup puan düzeyleri aşağıdaki gibi değerlendirilmiştir:

1 – 1,75 arası	: Hiç katılmıyorum
1,76 - 2,50 arası	: Az katılıyorum
2,51 – 3,25 arası	: Katılıyorum
3,26 - 4,00 arası	: Çok katılıyorum

BÖLÜM 4

4. BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Katılımcılara İlişkin Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin, cinsiyetlerine ilişkin dağılımı Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Dağılımı

SEÇENEKLER	n	%
Erkek	31	62
Kız	19	38

Tablo 1’de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin % 62’si erkek, % 38’inin ise kız olduğu görülmektedir. Buna göre, güzel sanatlar liselerinde Türk müziği çalgı eğitimi dersini daha çok erkeklerin seçtiği söylenebilir.

Ankete katılan öğrencilerin, ailelerinin gelir durumuna ilişkin dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Gelir Durumuna İlişkin Dağılımı

SEÇENEKLER	n	%
0-1000 TL	9	18
1000-2000 TL	21	42
2000-3000TL	16	32
3000-4000 TL	3	6
4000-5000 TL veya daha fazla	1	2

Tablo 2’de görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin ailelerinin gelir durumu ile ilgili olarak, öğrencilerin 30’unun (%60) ailesinin geliri aylık 2000 TL’den az, 20’sinin (%40) ailesinin geliri aylık 2000 TL ve üzerindedir.

Ankete katılan öğrencilerin, ana çalgılarına ilişkin dağılımı tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Alan Çalgılarına İlişkin Dağılımı

SEÇENEKLER	n	%
Bağlama	21	42
Kanun	16	32
Ud	13	26

Tablo 3'te görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin % 42'sinin bağlama, % 32'sinin kanun, % 26'sinin ise udu ana çalgı olarak seçtiği görülmektedir. Tabloya göre güzel sanatlar liselerinde Türk müziği çalgısı olarak en fazla bağlama eğitimi alındığı görülmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin, başarı durumlarına ilişkin dağılımı tablo 4'te görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Başarı Durumları

Başarı Alanı	$\bar{\chi}$	SS
Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı	89,65	9,77
Dördüncü Sınıf Piyano Puanı	75,24	14,38
Dört Yıllık Genel Başarı Puanı	79,39	7,29

Tablo 4'te görüldüğü gibi, ankete katılan öğrencilerin Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı ortalaması $89,65 \pm 9,77$ Dördüncü Sınıf Piyano Puanı ortalaması $75,24 \pm 14,38$ Dört Yıllık Genel Başarı Puanı ortalaması $79,39 \pm 7,29$ olarak bulunmuştur.

Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Derslerinde Verilen Eğitimi Yeterli Buluyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	1	2
Az Katılıyorum	14	28
Katılıyorum	13	26
Çok Katılıyorum	22	44

Tablo 5’te görüldüğü gibi, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Derslerinde Verilen Eğitimi Yeterli Buluyorum” maddesine, öğrencilerin % 44’ü “çok katılıyorum”, % 28’i “az katılıyorum”, % 26’sı “katılıyorum”, % 2’si ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 6. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersinde Çaldığım Metotların Piyano Dersime Katkı Sağladığını Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	3	6
Az Katılıyorum	15	30
Katılıyorum	25	50
Çok Katılıyorum	7	14

Tablo 6’da görüldüğü gibi, “Türk müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum” maddesine, öğrencilerin % 50’si “katılıyorum”, % 30’u “az katılıyorum”, % 14’ü “çok katılıyorum”, % 6’sı ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 7. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersinde Çaldığım Çeşitli Türk Müziği Eserlerinin Piyano Dersime Katkı Sağladığını Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	9	18
Az Katılıyorum	10	20
Katılıyorum	26	52
Çok Katılıyorum	5	10

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “Türk müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum” maddesine, öğrencilerin % 52’si “katılıyorum”, % 20’si “az katılıyorum”, % 18’i “hiç katılmıyorum”, % 10’unu ise “çok katılıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 8. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersine Ayrılan Süreyi Yeterli Buluyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	24	48
Az Katılıyorum	10	20
Katılıyorum	7	14
Çok Katılıyorum	9	18

Tablo 8’de görüldüğü gibi, “Türk müziği çalgı eğitimi dersine ayrılan süreyi yeterli buluyorum” maddesine, öğrencilerin % 48’i “hiç katılmıyorum”, % 20’si “az katılıyorum”, % 18’i “çok katılıyorum”, % 14’ü ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 9. Ankete Katılan Öğrencilerin, “Piyano Derslerinde Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersi Bilgilerinden Yararlanıyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	7	14
Az Katılıyorum	7	14
Katılıyorum	28	56
Çok Katılıyorum	8	16

Tablo 9’da görüldüğü gibi, “Piyano derslerinde Türk müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum” maddesine, öğrencilerin % 56’sı “katılıyorum”, % 16’sı “çok katılıyorum”, % 14’ü “az katılıyorum”, % 14’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 10. Ankete Katılan Öğrencilerin “Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimi Dersime Katkısı Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	2	4
Az Katılıyorum	14	28
Katılıyorum	24	48
Çok Katılıyorum	10	20

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “Piyanonun Türk müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum” maddesine, öğrencilerin % 48’i “katılıyorum”, % 28’i “az katılıyorum”, % 20’si “çok katılıyorum”, % 4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 11. Ankete Katılan Öğrencilerin “Türk Müziği Çalgımı Akort Ederken Piyanodan Faydalanıyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	5	10
Az Katılıyorum	8	16
Katılıyorum	12	24
Çok Katılıyorum	25	50

Tablo 11’de görüldüğü gibi, “Türk müziği çalgımı akort ederken piyanodan faydalanıyorum” maddesine, öğrencilerin % 50’si “çok katılıyorum”, % 24’ü “katılıyorum”, % 16’sı “az katılıyorum”, % 10’u ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 12. Ankete Katılan Öğrencilerin “Piyanonun Türk Müziği Çalgımda Kullandığım Komalı Sesleri Doğru ve Sağlam Çıkarmama Yardımcı Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	2	4
Az Katılıyorum	10	20
Katılıyorum	16	32
Çok Katılıyorum	20	40

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “Piyano dersinin Türk müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum” maddesine, öğrencilerin % 40’ı “çok katılıyorum”, % 32’si “katılıyorum”, % 20’si “az katılıyorum”, % 4’ü ise “hiç katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 13. Ankete Katılan Öğrencilerin “Okuldaki Türk Müziği Çalgılarının Çalgı Eğitimi Dersi İçin Yeterli Olduğunu Düşünüyorum” Maddesine İlişkin Görüşleri

SEÇENEKLER	n	%
Hiç Katılmıyorum	12	24
Az Katılıyorum	21	42
Katılıyorum	9	18
Çok Katılıyorum	8	16

Tablo 13’de görüldüğü gibi, “Okuldaki Türk müziği çalgılarının çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum” maddesine, öğrencilerin % 42’si “az katılıyorum”, % 24’ü “hiç katılmıyorum”, % 18’i “katılıyorum”, % 16’sı ise “çok katılıyorum” yanıtını vermiştir.

Ankete katılan öğrencilerin, Türk müziği çalgı eğitiminin yeterliliğine ilişkin görüşleri tablo 14’te görülmektedir.

Tablo 14. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşler

İfadeler	$\bar{\chi}$	SS	Katılım Düzeyi
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.	3,12	0,89	Katılıyorum
Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.	2,02	1,17	Az katılıyorum
Okuldaki Türk Müziği çalgılarının çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.	2,26	1,00	Az katılıyorum

Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine ilişkin görüşler incelendiğinde “verilen çalgı eğitimi” yeterli görme puan ortalamasının 3,12 (Katılıyorum) düzeyinde; “eğitime ayrılan süreyi yeterli bulma” puan ortalamasının 2,02 (Az katılıyorum), “çalgıların yeterli olduğu” görüşü puan ortalamasının 2,26 (Az katılıyorum) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitim nispeten yeterli görülmeyle birlikte eğitime ayrılan süre ve çalgıların yeterliliği görüşüne öğrenciler az düzeyde katılmaktadır.

Tablo 15. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşler

İfadeler	\bar{x}	SS	Katılım Düzeyi
Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığımı düşünüyorum.	2,72	0,78	Katılıyorum
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığımı düşünüyorum.	2,54	0,91	Katılıyorum
Piyano derslerinde Türk Müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum.	2,74	0,89	Katılıyorum

Türk Müziği Çalgı Eğitiminin piyano kullanımına katkı sağladığına ilişkin görüşler incelendiğinde “metotların” katkısı puan ortalamasının 2,72 (Katılıyorum) düzeyinde; “eserlerin” katkısı puan ortalamasının 2,54 (Katılıyorum) düzeyinde, “ders bilgileri” katkısı puan ortalamasının 2,74 (Katılıyorum) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin görüşlerinin genel olarak Türk Müziği Çalgı Eğitiminin piyano kullanımına katkısı olduğu yönünde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşler

İfadeler			Katılım
	$\bar{\chi}$	SS	Düzeyi
Piyanonun Türk Müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum.	2,84	0,79	Katılıyorum
Türk Müziği çalgımı akort ederken piyanodan faydalanıyorum.	3,14	1,03	Katılıyorum
Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.	3,12	0,87	Katılıyorum

Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkı sağladığına ilişkin görüşler incelendiğinde “Türk Müziği çalgı eğitimine” katkısı puan ortalamasının 2,84 (Katılıyorum) düzeyinde; “Türk Müziği çalgılarını akort etmeye” katkısı puan ortalamasının 3,14 (Katılıyorum) düzeyinde, “Türk Müziği çalgılarından doğru ses çıkarmaya” katkısı puan ortalamasının 3,12 (Katılıyorum) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin görüşlerinin genel olarak Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı olduğu yönünde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları İlişkisi

Başarı Kaynağı		DSTMP	DSPP	DYGPP
Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı	r		0,236	0,337
	p		0,099	0,017
	n		50	50
Dördüncü Sınıf Piyano Puanı	r	0,236		0,332
	p	0,099		0,019
	n	50		50
Dört Yıllık Genel Başarı Puanı	r	0,337	0,332	
	p	0,017	0,019	
	n	50	50	

Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanı arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,24| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği puanı ile Piyano Puanı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları ile Dört Yıllık Genel Başarı puanları arasında orta düzeyde ($0,30 < |r=0,34| < 0,70$), pozitif ($r > 0$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki olduğu görülmektedir. Dört Yıllık Genel Başarı puanları yüksek olan öğrencilerin Türk Müziği Puanı da yüksektir.

Dördüncü Sınıf Piyano Puanları ile Dört Yıllık Genel Başarı puanları arasında orta düzeyde ($0,30 < |r=0,33| < 0,70$), pozitif ($r > 0$) ve anlamlı ($p < 0,05$) bir ilişki olduğu görülmektedir. Dört Yıllık Genel Başarı puanları yüksek olan öğrencilerin Piyano Puanı da yüksektir.

Tablo 18. Başarı Durumlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Başarı Kaynağı	Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı	Kız	19	89,22	9,61	-0,236	0,814
	Erkek	31	89,90	10,01		
Dördüncü Sınıf Piyano Puanı	Kız	19	75,21	16,26	-0,011	0,992
	Erkek	31	75,25	13,38		
Dört Yıllık Genel Başarı Puanı	Kız	19	80,48	8,39	0,833	0,409
	Erkek	31	78,71	6,59		

Dördüncü Sınıf Türk Müziği puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Türk Müziği puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,236$; $p > 0,05$).

Dördüncü Sınıf Piyano puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Piyano puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,011$; $p > 0,05$).

Dört Yıllık Genel Başarı puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dört Yıllık Genel Başarı puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,833$; $p > 0,05$).

Tablo 19. Başarı Durumlarının Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması

Başarı Kaynağı	Aile Aylık Geliri	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı	2000TL'den az	30	89,38	9,44	-0,237	0,814
	2000TL ve üzeri	20	90,05	10,47		
Dördüncü Sınıf Piyano Puanı	2000TL'den az	30	77,33	13,42	1,268	0,211
	2000TL ve üzeri	20	72,10	15,53		
Dört Yıllık Genel Başarı Puanı	2000TL'den az	30	78,77	7,19	-0,730	0,469
	2000TL ve üzeri	20	80,31	7,54		

Dördüncü Sınıf Türk Müziği puanlarının aile gelir durumuna göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Türk Müziği puan ortalamalarının aile gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,237$; $p>0,05$).

Dördüncü Sınıf Piyano puanlarının aile gelir durumuna göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Piyano puan ortalamalarının aile gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,268$; $p>0,05$).

Dört Yıllık Genel Başarı puanlarının aile gelir durumuna göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre Dört Yıllık Genel Başarı puan ortalamalarının aile gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,730$; $p>0,05$).

Tablo 20. Başarı Durumlarının Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması

Başarı Kaynağı	Çalgı Ana Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	F	p	Farkın Kaynağı
Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı	A-Bağlama	21	91,21	11,08	0,464	0,632	
	B-Kanun	16	88,31	9,63			
	C-Ud	13	88,75	7,82			
Dördüncü Sınıf Piyano Puanı	A-Bağlama	21	66,34	10,77	15,576	0,000	B>A, B>C
	B-Kanun	16	87,42	7,25			
	C-Ud	13	74,62	15,77			
Dört Yıllık Genel Başarı Puanı	A-Bağlama	21	79,92	7,16	0,558	0,576	
	B-Kanun	16	80,19	6,00			
	C-Ud	13	77,53	9,06			

Dördüncü Sınıf Türk Müziği puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Türk Müziği puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($F=0,632$; $p>0,05$).

Dördüncü Sınıf Piyano puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre Dördüncü Sınıf Türk Müziği puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir ($F=15,576$; $p<0,05$). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Kanun ana dalındaki öğrencilerin Dördüncü Sınıf Piyano puanları Bağlama ve Ud ana dalındaki öğrencilerin Dördüncü Sınıf Piyano puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Dört Yıllık Genel Başarı puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi sonuçlarına göre Dört Yıllık Genel Başarı puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($F=0,558$; $p>0,05$).

Tablo 21. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.	Kız	19	3,27	0,87	0,883	0,382
	Erkek	31	3,03	0,91		
Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.	Kız	19	2,21	1,39	0,900	0,372
	Erkek	31	1,90	1,01		
Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.	Kız	19	2,00	0,75	-1,446	0,155
	Erkek	31	2,42	1,11		

“Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,883$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,900$; $p>0,05$).

“Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,446$; $p>0,05$).

Tablo 22. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Aile Aylık Geliri	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.	2000TL'den az	30	3,17	0,87	0,448	0,656
	2000TL ve üzeri	20	3,05	0,84		
Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.	2000TL'den az	30	2,00	1,20	-0,147	0,884
	2000TL ve üzeri	20	2,05	1,15		
Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.	2000TL'den az	30	2,43	1,04	1,511	0,137
	2000TL ve üzeri	20	2,00	0,92		

“Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,448$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-0,147$; $p>0,05$).

“Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,511$; $p>0,05$).

Tablo 23. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Çalgı Ana Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	F	p	Farkın Kaynağı
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.	A-Bağlama	21	3,05	0,92	3,282	0,046	C>B
	B-Kanun	16	2,81	0,91			
	C-Ud	13	3,61	0,65			
Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.	A-Bağlama	21	1,71	0,90	3,267	0,047	C>A
	B-Kanun	16	1,87	1,15			
	C-Ud	13	2,69	1,38			
Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.	ABağlama	21	2,33	1,11	0,099	0,906	
	B-Kanun	16	2,19	1,04			
	C-Ud	13	2,23	0,83			

“Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (F=3,282; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan LSD Post Hoc testi sonuçlarına göre Ud alanındaki öğrencilerin Türk Müziği çalgı eğitimi yeterliliğine ilişkin puanları Kanun ana dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

“Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli bulma” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (F=3,267; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Ud alanındaki öğrencilerin Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulmalarına ilişkin puanları Bağlama ana dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

“Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Okuldaki Türk Müziği çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünme” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($F=0,099$; $p>0,05$).

Tablo 24. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığımı düşünüyorum.	Kız	19	2,79	0,79	0,487	0,628
	Erkek	31	2,68	0,79		
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığımı düşünüyorum.	Kız	19	2,79	0,71	1,542	0,130
	Erkek	31	2,39	0,99		
Piyano derslerinde Türk Müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum.	Kız	19	2,94	0,97	1,285	0,205
	Erkek	31	2,61	0,84		

“Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,487$; $p>0,05$).

“Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,542$; $p>0,05$).

“Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin piyano dersine katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,285$; $p>0,05$).

Tablo 25. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Aile Aylık Geliri	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.	2000TL'den az	30	2,60	0,86	-1,337	0,188
	2000TL ve üzeri	20	2,90	0,64		
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.	2000TL'den az	30	2,70	0,84	1,547	0,128
	2000TL ve üzeri	20	2,30	0,98		
Piyano derslerinde Türk Müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum.	2000TL'den az	30	2,63	0,96	-1,028	0,309
	2000TL ve üzeri	20	2,90	0,79		

“Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,337$; $p>0,05$).

“Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,547$; $p>0,05$).

“Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,028$; $p>0,05$).

Tablo 26. Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Piyano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Çalgı Ana Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	F	p
Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.	A-Bağlama	21	2,67	0,91	1,212	0,307
	B-Kanun	16	2,56	0,73		
	C-Ud	13	3,00	0,58		
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.	A-Bağlama	21	2,33	0,97	1,278	0,288
	B-Kanun	16	2,81	0,83		
	C-Ud	13	2,54	0,88		
Piyano derslerinde Türk Müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum.	A-Bağlama	21	2,57	0,93	1,326	0,275
	B-Kanun	16	2,69	1,01		
	C-Ud	13	3,08	0,64		

“Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgı eğitimindeki çalgı metotlarının piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (F=1,212; p>0,05).

“Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk müziği eserlerinin piyano dersine katkısı” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (F=1,278; p>0,05).

“Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk müziği çalgı eğitimi ders bilgilerinin” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (F=1,326; p>0,05).

Tablo 27. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Cinsiyet	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Piyanonun Türk Müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum.	Kız	19	2,74	0,81	-0,718	0,476
	Erkek	31	2,90	0,79		
Türk Müziği çalgısını akort ederken piyanodan faydalanıyorum.	Kız	19	2,89	1,24	-1,328	0,190
	Erkek	31	3,29	0,86		
Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.	Kız	19	3,00	0,88	-0,758	0,452
	Erkek	31	3,19	0,87		

“Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=0,487$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,542$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,285$; $p>0,05$).

Tablo 28. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Aile Aylık Gelirine Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Aile Aylık Geliri	n	$\bar{\chi}$	SS	t	p
Piyanonun Türk Müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum.	2000TL'den az	30	2,90	0,76	0,652	0,517
	2000TL ve üzeri	20	2,75	0,85		
Türk Müziği çalgımı akort ederken piyanodan faydalanıyorum.	2000TL'den az	30	3,13	1,04	-0,055	0,956
	2000TL ve üzeri	20	3,15	1,04		
Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.	2000TL'den az	30	2,97	0,96	-1,544	0,129
	2000TL ve üzeri	20	3,35	0,67		

“Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,337$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=1,547$; $p>0,05$).

“Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puanlarının aile aylık gelirine göre karşılaştırılmasına ait t testi sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puan ortalamalarının aile aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir ($t=-1,028$; $p>0,05$).

Tablo 29. Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin Çalgı Ana Dalına Göre Karşılaştırılması

İfadeler	Çalgı Ana Dalı	n	$\bar{\chi}$	SS	F	p	Farkın Kaynağı
Piyanonun Türk Müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum.	A-Bağlama	21	3,04	0,74	1,724	0,189	
	B-Kanun	16	2,81	0,66			
	C-Ud	13	2,54	0,97			
Türk Müziği çalgıyı akort ederken piyanodan faydalanıyorum.	A-Bağlama	21	3,43	0,75	5,350	0,008	A>B, C>B,
	B-Kanun	16	2,50	1,15			
	C-Ud	13	3,46	0,97			
Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.	A-Bağlama	21	3,33	0,86	4,318	0,019	A>B, C>B,
	B-Kanun	16	2,63	0,81			
	C-Ud	13	3,38	0,77			

“Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Piyano kullanımının Türk Müziği çalgı eğitimine katkısı” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir (F=0,189; p>0,05).

“Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısının akorduna katkısı” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (F=5,350; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Bağlama ve Ud alanındaki öğrencilerin Türk Müziği çalgısının akorduna katkısına ilişkin puanlarının Kanun ana dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

“Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puanlarının çalgı ana dalına göre karşılaştırılmasına ait Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre “Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısı” puan ortalamalarının çalgı ana dalına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir (F=4,318; p<0,05). Farkın kaynağına ilişkin yapılan

Dunnett C Post Hoc testi sonuçlarına göre Bağlama ve Ud alanındaki öğrencilerin Türk Müziği çalgısında kullanılan komasız sesleri doğru çıkarmaya katkısına ilişkin puanlarının Kanun ana dalındaki öğrencilerin puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 30. Türk Müziği, Pişano ve Genel Başarı Durumları ile Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin İlişkisi

		Başarı Kaynağı		
		DSTMP	DSPP	DYGPP
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.	r	0,073	-0,054	-0,065
	p	0,613	0,468	0,654
	n	50	50	50
Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.	r	-0,372	-0,105	-0,250
	p	0,008	0,468	0,080
	n	50	50	50
Okuldaki Türk Müziği çalgılarının çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.	r	-0,046	0,110	-0,011
	p	0,749	0,446	0,939
	n	50	50	50

DSTMP: Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı, **DSPP:** Dördüncü Sınıf Pişano Puanı
DYGPP: Dört Yıllık Genel Başarı Puanı

Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,07| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Pişano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,05| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Pişano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde

($0,00 < |r| = 0,07 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitiminde verilen eğitimi yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun orta düzeyde ($0,30 < |r| = 0,37 < 0,70$), negatif ($r < 0$) ve anlamlı olduğu ($p < 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır. Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı yüksek olan öğrenciler Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulmaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,11 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,25 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,05 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,11 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde

($0,00 < |r| = 0,01 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgılarını çalgı eğitimi dersi için yeterli bulma durumu ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 31. Türk Müziği, Pişano ve Genel Başarı Durumları ile Türk Müziği Çalgı Eğitiminin Pişano Kullanımına Katkısına İlişkin Görüşlerin İlişkisi

		Başarı Kaynağı		
		DSTMP	DSPP	DYGPP
Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde	r	-0,175	-0,016	0,050
çaldığım metotların pişano dersime	p	0,225	0,914	0,732
katkı sağladığımı düşünüyorum.	n	50	50	50
Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde	r	-0,154	0,111	0,054
çaldığım çeşitli Türk müziği	p	0,286	0,445	0,709
eserlerinin pişano dersime katkı	n	50	50	50
sağladığımı düşünüyorum.				
Pişano derslerinde Türk Müziği çalgı	r	-0,151	-0,145	-0,174
eğitimi dersi bilgilerinden	p	0,296	0,314	0,227
yararlanıyorum.	n	50	50	50

DSTMP: Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı, **DSPP:** Dördüncü Sınıf Pişano Puanı

DYGPP: Dört Yıllık Genel Başarı Puanı

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların pişano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,18 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların pişano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların pişano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Pişano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r| = 0,02 < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların pişano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Pişano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,05| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan metotların piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,15| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,11| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,05| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çalınan Türk Müziği eserlerinin piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,15| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,15| < 0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p > 0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00 < |r=0,17| < 0,30$) ve

anlamli olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinin piyano dersine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 32. Türk Müziği, Piyano ve Genel Başarı Durumları ile Piyano Kullanımının Türk Müziği Çalgı Eğitimine Katkısına İlişkin Görüşlerin İlişkisi

		Başarı Kaynağı		
		DSTMP	DSPP	DYGPP
Piyanonun Türk Müziği çalgı eğitimi dersine katkısı olduğunu düşünüyorum.	r	0,111	-0,131	0,054
	p	0,442	0,363	0,709
	n	50	50	50
Türk Müziği çalgımı akort ederken piyanodan faydalanıyorum.	r	-0,059	-0,181	0,061
	p	0,682	0,208	0,673
	n	50	50	50
Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.	r	-0,021	-0,073	0,008
	p	0,887	0,612	0,957
	n	50	50	50

DSTMP: Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanı, **DSPP:** Dördüncü Sınıf Piyano Puanı

DYGPP: Dört Yıllık Genel Başarı Puanı

Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,11|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,13|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,05|<0,30$) ve anlamlı

olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyanonun Türk Müziği Çalgı Eğitimine katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,06|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,18|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,06|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyano kullanımının Türk Müziği Çalgısını akort etmeye katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,02|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dördüncü Sınıf Türk Müziği Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,07|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dördüncü Sınıf Piyano Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında görülen korelasyonun düşük düzeyde ($0,00<|r|=0,01|<0,30$) ve anlamlı olmadığı ($p>0,05$)

görülmektedir. Piyano dersinin Türk Müziği çalgısında kullandığı komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmaya katkısı ile Dört Yıllık Genel Başarı Puanları arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma, “ Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Türk Müziği Çalgı Eğitimi İle Piyano Dersi Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” ni saptamayı amaçlamıştır. Anketin birinci bölümü kişisel bilgi formundan, ikinci bölümü ise araştırmaya yönelik olarak hazırlanan 15 yargıdan oluşmaktadır. Anket, İstanbul, Bolu, Ankara, Kayseri, Konya, Kırşehir, Gaziantep, Rize ve Elazığ illeri Güzel Sanatlar Liseleri’nde Türk müziği çalgı eğitimi (Bağlama, Kanun ve Ud) alan 50 son sınıf öğrencisine uygulanmıştır.

Türk müziği çalgı eğitimi öğrencilerine uygulanan anketten elde edilen veriler, SPSS (Statistical Package Program for Social Science) 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, aile aylık geliri ve kullandıkları çalgı ana dalı frekans ve yüzde tabloları halinde gösterilmiştir. Dördüncü sınıf Türk Müziği puanları, dördüncü sınıf Piyano puanları ve dört yıllık Genel Başarı puanları ortalama ve standart sapma betimsel istatistikleri ile gösterilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmada elde edilen veriler ışığında ulaşılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır.

- Türk müziği çalgı eğitiminin öğrencilerin piyano dersi ve genel akademik başarısına etkisinin olumlu yönde olduğu saptanarak çalgı eğitiminin önemi ortaya çıkmıştır.
- Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde, Türk müziği çalgılarından en fazla bağlama kanun ve ud eğitimi verildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu durum ülkemizdeki güzel sanatlar liselerinde Türk müziği çalgı eğitimi veren müzik öğretmenlerinin yeterli sayıda olmadığını göstermektedir.
- Güzel sanatlar liselerinde yeterli sayıda Türk müziği çalgı eğitimi öğretmenleri olmadığı için Türk müziği çalgı eğitimi alan öğrenci sayısının az olmasına neden olmaktadır.

- Öğrencilerin Türk müziği çalgı dersi, piyano ve genel başarı puan ortalamalarında cinsiyet ve ailenin aylık gelir durumunun etkisinin fazla olmadığı ortaya çıkmıştır.
- Piyano kullanımının da öğrencilerin Türk müziği çalgı eğitimine katkısının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.
- Dört yıllık genel başarı ortalaması yüksek olan öğrencilerin Türk müziği ve piyano notlarının da yüksek olduğu sonuçlar arasındadır.
- Öğrencilerin Türk müziği çalgı puanı ve genel başarı puanları başarısında çalgı türünün (bağlama, kanun ve ud) anlamlı fark göstermediği fakat piyano dersi başarısında kanun çalanların bağlama ve ud çalanlara göre daha başarılı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.
- Öğrenciler genel olarak, Türk müziği çalgı eğitimi dersinde çalmış oldukları metotların piyano derslerine katkı sağladığını ve piyano çalarken Türk müziği çalgı eğitimi dersinde almış oldukları bilgilerden faydalandıklarını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler, Türk müziği çalgılarını akort ederken ve çalgılarında doğru ve sağlam sesleri çıkarmak için piyanonun katkısının olduğunu belirtmiştir.
- Öğrencilerin, güzel sanatlar liselerinde uygulanan Türk müziği çalgı eğitimi dersini içerik bakımından yeterli buldukları, süre bakımından ise yetersiz buldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Öğrenciler Türk müziği çalgı eğitimi dersinde öğrendikleri bilgileri piyanoya aktararak hem makamsal ezgileri çalıp hem de doğaçlama ezgiler oluşturdukları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- Türk müziği çalgı eğitiminin öğrencilerin diğer derslerine de olumlu yönde etkisiyle akademik başarı ortalamalarına katkısı olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- Güzel sanatlar liselerinde okuyan öğrencilerin çoğunluğunun, okullarında Türk müziği çalgı eğitimi için çalışma ortamlarını, kaynak araç – gereçleri yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Okulun bu fiziksel koşullarının iyileştirilmesi durumunda öğrenci başarısının olumlu yönde artacağı sonucunu göstermektedir.

- Türk müziği çalgı eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun, çalgılarını akort ederken piyanodan yararlandıkları belirlenmiştir.

5.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda geliştirilen çözüm önerileri, aşağıda sıralanmaktadır.

- Güzel sanatlar liselerinde Türk müziği çalgı eğitimi dersinin haftalık ders saati artırılarak, öğrenci başarısı daha üst düzeye çıkartılabilir.
- Güzel sanatlar müzik bölümlerinde Türk müziği çalgı eğitimi alanına önem verilerek, ülkemizde bulunan bütün güzel sanatlar liselerinde bağlama, kanun ve ud çalgılarının yanında kaval, kabak kemane ve ney gibi sazlarında eğitimi verilebilir. Bu eğitim, güzel sanatlar liseleri kadrolu öğretmenler dışında konservatuar hocalarının veya Devlet korosu saz sanatçılarının desteği ile birlikte sürdürülebilir. Bu kapsamda, Türk müziği çalgı eğitimi dersi programının yeniden ele alınarak, çözüm önerileri getirilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Türk müziği çalgı alanında yetişen bu öğretmenlerin, lisans eğitimlerinde piyano dersine ağırlık verilip piyano ile ilgili gerekli bilgi ve becerileri öğrenmeleri için lisans eğitimi programları yeniden ele alınıp çözüm bulunabilir.
- GSL müzik bölümlerinde okuyan öğrencilerin Türk müziği çalgılarına karşı ilgisinin artırılması için, Türk müziği çalgılarımız yeterince tanıtılıp onlara geçmiş tarihimizdeki çalgı sanatçılarının hayatları ve çalmış oldukları çalgıların kayıtları dinletilebilir. Bunun sonucunda güzel sanatlar liselerinde Türk müziği çalgı eğitimi alan öğrenci sayısı istenilen düzeye ulaştırılabilir.
- Piyanonun Türk müziği çalgıları ile birlikte konserlerde ve diğer faaliyetlerde daha çok kullanılması teşvik edilebilir.
- Öğrencilerin Türk müziği çalgıları eğitimi derslerinde piyano eserlerine yer verilerek öğrencinin çalgı repertuarı genişletilebilir.
- Anadolu güzel sanatlar liselerinde yeterli sayıda çalışma odaları ve gerekli araç-gereç sağlanarak öğrencilerin başarısı olumlu yönde artırılabilir.

- Piyanonun Türk müziği algıları ile birlikte ders dışı etkinliklerde (konser, tören vb.) kullanılarak piyanonun Türk müziği sazları ile birlikte işlevi artırılabilir.
- Piyano eğitimi ve öğretiminde, ağdaş Türk Piyano Müziği (TPM) eserleri Klasik Batı müziği eserleri kadar yaygın olarak kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Ak, A. Ş. (2002). *Türk Musikisi Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktüze, İrkin (2004), *Müziği Anlamak*, Ansiklopedik Müzik Sözlüğü, II. Baskı, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Albuz, A. (2001). *Viyola Öğretiminde Geleneksel Türk Müziği Ses Sistemine İlişkin Dizilerin Kullanımı ve Bu Sistem Kaynaklı Çokseslilik Yaklaşımları*. Doktora Tezi. G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ayangil, R. (2008). *Western Notation in Turkish Music*. In Ansari S. (Ed.), *Journal of the Asiatic Society* (pp. 401-447). London, Cambridge University Press.
- Aydın, Y. (2003) *Türk Beşleri*. Ankara: Müzik ansiklopedisi yayınları
- Başaran, İ. Ethem. (1996). *Eğitime Giriş, Yargıcı matbaası, Dördüncü basım*, Ankara.
- Çevik, B. (2007). “Piyano Eğitimi Neden Zordur?”. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Erzurum 2009, Sayı:15 s.63-79
- Demirel Ö. (2008), *Öğretim İlke ve Yöntemleri- Öğretme Sanatı*. Ankara: Usem Yayınları.
- Derican, Betül. (2008). “Viyola Öğretiminde Kullanılan Türk Müziği Dizilerine Dayalı Etütlerin, İçerik–Yöntem Bakımından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Ankara.
- Emnalar, A. (1998). *Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Fidan, N. ve M.E. (1993). *Eğitime Giriş*. Ankara: Meteksan Matbaacılık.

- Görsev, A. (2006), “*Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin “Piyano Eğitimi”, “Müzik Teorisi Ve İşitme Eğitimi” Ve “Eşlik (Korepetiston)” Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Gerçek, İ. H. (2008). Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı 38.
- Karaelma, B. (2009). Türk Müziğinde Kanun Eğitimi ve Kanun Metotları Üzerine Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Sayı 22.
- Kalkanoğlu, B. (2007), “*Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi Ve Beceri Düzeyine Göre Piyano ile Eşliklemesine Yönelik Bir Model Önerisi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Ankara.
- Kutluk Özer. (2001). “Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi” Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara
- Otacıoğlu, S. (2005). Müzik Öğretmenliği Piyano Dersi İçin Bir Model Denemesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.
- Ömay Çokluk, Güçlü Şekercioğlu, Şener Büyüköztürk, 2010, “Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik”, Ankara: Pegem Akademi.
- Özkan, İ.Hakkı(1998). Türk musikisi nazariyatı ve usulleri. İstanbul: Ötüken neşriyat.
- Özalp, M. N. (2000). Türk Mûsikîsi Tarihi. (1. Basım). İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.

- Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 4. Dönem: Bahar
<http://www.pegem.net/akademi/3-8263-Muzik-Egitiminin-Boyutlari-ve-Calgi-egitimi.aspx> adresinden 17 Mayıs 2012 tarihinde alınmıştır.
- Özmenteş Sebahat. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim 2003, İnönü Üniversitesi, Malatya Bildiriler
- Öztürk, S. (2011) “Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Katkısı”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Malatya.
- Sağır, T. (1998 Nisan), “*Okul Müziği Çerçevesinde Geleneksel Türk Sanat Müziği Makam Sistemi Üzerine Bir İnceleme*”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağır, T. (2002), “*Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme*”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- San, İ. (1984). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Sönmez, V. (1997). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. (7. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şener Büyüköztürk, 2011, “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı”, Ankara: Pegem Akademi.
- Tanrıkorur, C. (2003). Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi, Dergah Yayınları, İstanbul.
- Targan, Şerif. (1995) Ud metodu, Gökhan Matbaası, İstanbul.
- Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

- Temel, C. (1993). Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda başlangıç keman öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tezcan, M. (1997). Eğitim Sosyolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Uçan, A. (1994). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum.* (3.basım). Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü.* Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçan, A. (2005). Türk Müzik Kültürü. (2.basım). Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Uçan, A. (1994). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uslu, Mustafa. “Türkiye’de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında Ve Geliştirilmesinde Çoksesli Müzik Eğitimi Görüşü.” Müzik ve bilim dergisi 2006 WWW.Muzikbilim.com
- Uzunoğlu, Akın. (2008) Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Türk Müziği Çalgıları Dersinde Öğretmen ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Varış, F. (1994). Eğitim Bilimlerine Giriş, Atlas Kitapevi, Konya.
- WEB_1. (2006). ttkb.meb.gov.tr/program.aspx?islem=2&kno=131 (30.05.2014)
- WEB_2. www.kultur.gov.tr/ (15.08.2014)

Yahya Kaçar, G. (2009). Türk Mûsikîsi Üzerine Görüşler (Analiz ve Yorumlar). (1.Basım). Ankara: Maya Akademi.

Yahya Kaçar, G. (2009). Türk Mûsikîsi Rehberi. (1. Basım). Ankara: Maya Akademi.

Yalçınkaya, B. (2002). 21nci yüzyılda müzik eğitiminde çalgı öğrencilerinin temel psiko-motor alan davranışları üzerinde Alexander tekniğinin etkisi. Uluslararası Avrupa'da ve Türk cumhuriyetlerinde müzik kültürü ve eğitimi kongresinde sunuldu, Ankara.

EKLER**EK – 1 : Anket Formları**

Değerli anket katılımcısı; Aşağıda yanıtlayacağımız sorular, İnönü üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü Güzel sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Bilim Dalı'nda "Güzel Sanatlar Liseleri'nde Verilen Türk Müziği Çalgı Eğitimi İle Piyano Dersi Başarı Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezde kullanılmak üzere değerlendirilecektir. Tercihlerinizin bulunduğu kutucuğu her soruda 1 tane olmak üzere (X) işareti ile doldurabilirsiniz.

Cüneyt ÖBEK
Araştırmacı

BİRİNCİ BÖLÜM
KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz:

Kız () Erkek ()

2.Ailemin gelir durumu:

0-1000 TL () 1000-2000 TL () 2000-3000 TL () 3000-4000 TL () 4000-
5000'den fazla

3.Çalgı ana dalınız:

Bağlama () Kanun () Ud ()

4. dördüncü sınıftaki Türk müziği çalgı puanı ortalamanız :

5. dördüncü sınıftaki Piyano puanı ortalamanız:

6. dört yıllık Genel başarı ortalamanız:

İKİNCİ BÖLÜM

Aşağıda bazı görüşler kısaca belirtilmiştir. Lütfen dikkatlice okuyunuz ve bu görüşlerin size ne kadar uygun olduğunu düşününüz. Lütfen sağdaki kutucuklardan sizce uygun olanın içine bir X işareti koyunuz. Rakamların anlamları altlarında verilmiştir. Katkılarınız için çok teşekkür ederim.

1	2	3	4
HİÇ KATILMIYORUM	AZ KATILİYORUM	KATILİYORUM	ÇOK KATILİYORUM

		Hiç katılmıyorum	Az katılıyorum	Katılıyorum	Çok katılıyorum
01	Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde verilen eğitimi yeterli buluyorum.				
02	Türk Müziği çalgı eğitimi dersinde çaldığım metotların piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.				
03	Türk Müziği çalgı eğitimi derslerinde çaldığım çeşitli Türk müziği eserlerinin piyano dersime katkı sağladığını düşünüyorum.				
04	Türk Müziği çalgı eğitimine ayrılan süreyi yeterli buluyorum.				
05	Piyano derslerinde Türk Müziği çalgı eğitimi dersi bilgilerinden yararlanıyorum.				
06	Piyano'nun Türk Müziği çalgı eğitimi dersime katkısı olduğunu düşünüyorum.				
07	Türk Müziği çalgımı akort ederken piyano'dan faydalaniyorum.				
08	Piyano dersinin Türk Müziği çalgımda kullandığım komasız sesleri doğru ve sağlam çıkarmama yardımcı olduğunu düşünüyorum.				
09	Okuldaki Türk Müziği çalgılarının çalgı eğitimi dersi için yeterli olduğunu düşünüyorum.				

EK – 2 Anket İle İlgili Uzman Görüşleri

İLGİLİ MAKAMA

“Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nde Verilen Türk müziği Çalgı Eğitiminin Öğrencilerin Piyano Dersi Başarısına Etkisi” başlıklı tezi çalışan Cüneyt OBEK’in ekteki anket çalışması, tez için uygun bir çalışmadır.

Bilgilerinize sunulur.

09.03.2014

Prof. Dr. Aron Sözer

İLGİLİ MAKAMA

“Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nde Verilen Türk müziği Çalgı Eğitiminin Öğrencilerin Piyano Dersi Başarısına Etkisi” başlıklı tezi çalışan Cüneyt OBEK’in ekteki anket çalışması, tez için uygun bir çalışmadır.

Bilgilerinize sunulur.

05.03.2014

Prof. Server ACİM
Konservatuar Müdürü

İLGİLİ MAKAMA

“Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nde Verilen Türk müziği Çalgı Eğitiminin Öğrencilerin Piyano Dersi Başarısına Etkisi” başlıklı tezi çalışan Cüneyt OBEK’in ekteki anket çalışması, tez için uygun bir çalışmadır.

Bilgilerinize sunulur.

05.03.2014

Prof. Dr. A. Metin KARKIN
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi
Müzik Bölüm Başkanı